

**CRNA GORA
VLADA CRNE GORE
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA**

**IZVJEŠTAJ
O STANJU SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA
U CRNOJ GORI U 2018. GODINI**

Podgorica, mart 2019. godine

SADRŽAJ:

1. Uvod.....	2
2. Normativne aktivnosti.....	2
3. Resursi sistema zaštite i spašavanja	3
3.1. Ljudski resursi.....	4
3.2. Materijalni resursi.....	5
4. Realizovane aktivnosti i izvršavanje zakona i drugih propisa.....	5
4.1. Stručno osposobljavanje i usavršavanje.....	6
4.2. Administrativni postupci.....	7
4.3. Ostale aktivnosti iz osnovne nadležnosti.....	8
4.4. Sprovođenje mjera zaštite i spašavanja.....	11
4.4.1. Zaštita i spašavanje od požara.....	11
4.4.2. Zaštita i spašavanje od poplava i drugih elementarnih (prirodnih) nepogoda.....	13
4.4.3. Uništavanje neeksplozivnih ubojnih sredstava.....	14
5. Međunarodna saradnja i evropske integracije	14
5.1. Proces pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji.....	14
5.2. Saradnja sa NATO-om.....	15
5.3. Sporazumi	16
5.3.1. Mehanizam za civilnu zaštitu Unije	16
5.4. Programi i projekti.....	17
5.4.1. Projekat „Štabna vatrogasna vježba – SVAROG 2017“	17
5.4.2. Projekat „Jačanje kapaciteta za prvi odgovor u CBRN-u i regionalna saradnja zemalja jugoistočne Evrope, južnog Kavkaza, Moldavije i Ukrajine “	18
5.4.3. Projekat „ADRIATIC 2018“.....	19
5.4.4. Projekat „Vježba spašavanja od poplava u sjevero-istočnom dijelu Italije –NEIFLEX	20
5.4.5. Višekorisički IPA program koji se odnosi na procjenu rizika od katastrofa i mapiranje (IPA Disaster Risk Assessment and Mapping IPADRAM)	21
5.4.6. GIZ projekat pod nazivom Adaptacija na klimatske promjene u oblasti prekograničnog upravljanja rizikom od poplava za zemlje Zapadnog Balkana (Climate Change Adaptation in Transboundary Flood Risk Management for the Western Balkan)	22
5.4.7. Projekat DIRECT – Budimo otporni na nepogode.....	23
5.4.8. Projekat „Nepogode ne poznaju granice“.....	24
5.4.9. Projekat 3 WATCH OUT – Trilateralni model civilne zaštite: Putevi, instrumenti i izazovi za našu bezbjednost.....	25
5.4.10. Projekat „Na dobrovoljnoj bazi zasnovana Međunarodna online sredstva (VIOLA)	25
5.4.11. EU MODEX LOT2 projekat (2018-2019)	26
5.4.12. Pilot projekat civilne napredne regionalne koordinacije u hitnim situacijama (Advanced Regional Civil Emergency Coordination Pilot – ARCECP)	26
5.5. Ostale aktivnosti na polju regionalne i međunarodne saradnje.....	28
6. Peta konferencija nacionalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa.....	29
7. Budžet.....	30
8. Ocjena stanja, zadaci i prioriteti u 2019. godini.....	30
Prilozi.....	33

1. UVOD

Izveštaj o stanju sistema zaštite i spašavanja u 2018. godini predstavlja prikaz najvažnijih aktivnosti i rezultata sprovedenih i ostvarenih u okviru sistema zaštite i spašavanja građana, materijalnih i kulturnih dobara i životne sredine u Crnoj Gori, koje su imale za cilj unapređenje stanja sistema zaštite i spašavanja u Crnoj Gori kroz normativno uređenje sistema zaštite i spašavanja, usklađivanje sa pravnom tekovinom EU, stručno osposobljavanje i usavršavanje pripadnika operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje i drugih učesnika sistema zaštite i spašavanja, sprovođenje mjera zaštite i spašavanja, realizaciju različitih programa i projekata u oblasti smanjenja rizika od katastrofa, jačanje međunarodne, bilateralne i regionalne saradnje, unapređenje saradnje sa nadležnim institucijama EU i NATO-a iz ove oblasti, kao i sprovođenje inspeksijskog nadzora u oblasti zaštite i spašavanja.

2. NORMATIVNE AKTIVNOSTI

U oblasti zaštite i spašavanja dugoročne ključne aktivnosti usmjerene su na stalno normativno uređenje sistema zaštite i spašavanja, usklađivanje sa pravnom tekovinom EU, izradu strateških i razvojnih dokumenata, pripremu i zaključivanje međunarodnih sporazuma iz oblasti zaštite i spašavanja i dr.

U skladu sa Programom rada Vlade Crne Gore i Programom rada Ministarstva unutrašnjih poslova za 2018. godinu, Direktorat za vanredne situacije pripremio je, a nadležni su organi donijeli sljedeća dokumenta i propise:

- ◆ **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija** ("Službeni list CG", broj 13/18),
- ◆ **Pravilnik o vrstama nagrada i priznanja učesnicima zaštite i spašavanja i načinu njihove dodjele** ("Sl. list CG", broj 8/18),
- ◆ **Pravilnik o programu i načinu polaganja ispita i obrascu licence za izradu planova zaštite i spašavanja privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika** ("Sl. list CG", broj 21/18),
- ◆ **Pravilnik o načinu vršenja zaštite od neeksplozivnih ubojnih sredstava** ("Sl. list CG", broj 29/18),
- ◆ **Rješenje o razrešenju dva člana Operativnog štaba za zaštitu i spašavanje** ("Sl. list CG", broj 66/18),
- ◆ **Rješenje o imenovanju dva člana Operativnog štaba za zaštitu i spašavanje** ("Sl. list CG", broj 66/18),
- ◆ **Odluka o terminalnim tačkama mreže i grupama korisnika koji u vanrednim situacijama imaju pravo na terminalnu tačku mreže sa pravom prvenstva** "I" Broj: 07-131 od 7. juna 2018. godine,
- ◆ **Odluka o izmjeni Odluke o obrazovanju Odbora za smanjenje rizika od katastrofa** ("Sl. list CG", broj 6/18),
- ◆ **Odluka o objavljivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije o saradnji i uzajamnoj pomoći u vanrednim situacijama** ("Službeni list CG – međunarodni ugovori", broj 11/18),

Radi uspješnije realizacije i lakšeg praćenja sprovođenja aktivnosti iz Strategije za smanjenje rizika od katastrofa sa Dinamičkim planom aktivnosti za sprovođenje Strategije za period 2018-2023. godine izrađen je **Akcionni plan za sprovođenje Strategije za smanjenje rizika od katastrofa za period 2018-2019. godine**. Isti detaljno utvrđuje aktivnosti i podaktivnosti koje se realizuju u dvogodišnjem periodu, na nacionalnom i lokalnom nivou. Tokom 2018. godine, Ministarstvo unutrašnjih poslova – Direktorat za vanredne situacije pratilo je realizaciju 46 aktivnosti, i o istim, na osnovu izvještaja nosilaca aktivnosti (organi državne uprave, organi uprave i jedinice lokalne samouprave), sačinilo ukupan Godišnji izvještaj o realizaciji i dostavilo ga Vladi Crne Gore. **Izveštajem je utvrđeno da je od ukupno 46 planiranih aktivnosti u 2018. godini realizovana 21 aktivnost (45.65%), u toku je realizacija 15 aktivnosti (32,61%), dok 10 aktivnosti (21.74 %) nije realizovano.** Što se tiče broja podaktivnosti, od ukupno 168 planiranih u 2018. godini, realizovane su 93 podaktivnosti (55.36%), u toku je realizacija 30 podaktivnosti (17.86%), dok 45 podaktivnosti (26.78%) nije realizovano. Vlada Crne Gore, usvojila je Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za smanjenje rizika od katastrofa za period 2018-2019. godine, za 2018. godinu, 20. decembra 2018. godine.

Početak 2018. godine, započeo je i proces izrade nacionalnih planova zaštite i spašavanja od zemljotresa i požara. Nakon utvrđivanja nacrtu ova dva plana, Direktorat za vanredne situacije je obavio postupak javne rasprave kroz organizovanje po dva okrugla stola u Podgorici i Baru. Tokom javne rasprave i nakon nje, primljene su veoma kvalitetne sugestije i komentari od strane predstavnika raznih institucija, koji su uvršteni u oba dokumenta. Nakon toga, Vlada Crne Gore, na sjednici održanoj 20. decembra 2018. godine, donijela je **Nacionalni plan zaštite i spašavanja od zemljotresa i Nacionalni plan zaštite i spašavanja od požara.**

3. RESURSI SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Važnu komponentu sistema zaštite i spašavanja predstavljaju ljudski i materijalni resursi koji se koriste za efikasnu zaštitu stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i životne sredine od nastupanja elementarnih (prirodnih) nepogoda, tehničko-tehnoloških nesreća, kao i većih i drugih nesreća.

Osim na resurse operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje, sistem zaštite i spašavanja u Crnoj Gori oslanja se na ljudske i materijalne resurse državnih organa, organa državne uprave, jedinica lokalne samouprave, privrednih društava, preduzetnika i drugih pravnih i fizičkih lica, jer se svi ovi subjekti u slučaju katastrofa i većih nesreća stavljaju u funkciju zaštite i spašavanja. Pritom, poseban značaj imaju resursi Vojske Crne Gore i Uprave policije koji namjenski razvijaju kapacitete za pomoć u slučaju katastrofa izazvanih elementarnim (prirodnim) nepogodama, tehničko-tehnološkim i drugim nesrećama.

Bez obzira što uspostavljeni sistem zaštite i spašavanja omogućava angažovanje svih raspoloživih resursa na području Crne Gore, oni nijesu uvijek dovoljni, tako da se sistem, u slučaju potrebe, oslanja i na međunarodne resurse, prije svega resurse država iz okruženja, EU i država članica NATO saveza.

U ovom dijelu izvještaja predstavljeni su ljudski i materijalni resursi sistema zaštite i spašavanja kojima su subjekti raspolagali u 2018. godini.

3.1. Ljudski resursi

U Direktoratu za vanredne situacije, na kraju 2018. godine, bio je zaposlen 131 izvršilac. Oslonac operativnog odgovora na sve vrste nesreća čine službe zaštite i spašavanja¹ koje su organizovane u svim opštinama na području Crne Gore, osim u opštini Tuzi koja je formalno samostalna opština od 1. septembra 2018. godine. U formiranim službama ima ukupno 686 zaposlenih, od kojih 643 radi u operativnom dijelu (573 zaposlenih je u stalnom radnom odnosu, dok 70 radi po ugovoru), a u administrativnom dijelu zaposleno je 43 službenika (40 zaposlenih je u stalnom radnom odnosu, dok 3 radi po ugovoru)².

U službama zaštite i spašavanja u 2018. godini najviše zaposlenih bilo je sa III i IV nivoom obrazovanja, i to 547 pripadnika, sa V, VI i VII nivoom obrazovanja 102, sa osnovnom školom 3 zaposlena, dok je 4 pripadnika sa stepenom obrazovanja magistra ili doktora nauka³.

Starosna struktura pripadnika operativnog dijela službi zaštite i spašavanja je sljedeća: do 25 godina je 26 pripadnika, od 25 do 45 godina je 333, od 45 do 55 godina 179, a preko 55 godina 67 pripadnika⁴.

Na osnovu člana 65 Zakona o zaštiti i spašavanju („Službeni list CG“, br. 13/07, 32/11 i 54/16), Ministarstvo unutrašnjih poslova zaključuje ugovore sa **specijalističkim jedinicama za zaštitu i spašavanje**. U ovom trenutku na snazi su ugovori sa Gorskom službom spašavanja Crne Gore i Savezom radio amatera. Kada su u pitanju specijalističke jedinice važno je napomenuti da u okviru Službe zaštite i spašavanja opštine Herceg Novi djeluje „Udruženje potražnih pasa Crne Gore“, koje ima jednog psa i jednog licenciranog vodiča pasa.

Kao dio sistema zaštite i spašavanja posebno treba istaći **dobrovoljna vatrogasna društva** koja djeluju sa dugom tradicijom u opštinama Tivat (Krtoli) i Kotor (Perast). U opštini Herceg Novi djeluju dva dobrovoljna vatrogasna društva „Bijela“ i „Luštica“, dok su u osnivanju dobrovoljna vatrogasna društva u Glavnom gradu Podgorici i opštinama Nikšić i Kotor.

Preduzetne jedinice za zaštitu i spašavanje, kao vrsta operativnih jedinica, veoma su važne zbog neophodnosti pružanja prvog odgovora prilikom događanja elementarne nepogode, druge i veće nesreće u privrednom društvu, drugom pravnom licu ili kod preduzetnika. Preduzetne jedinice su organizovane u: Brodogradilištu Bijela, Luci Bar, Aerodromima Tivat i Podgorica, Kombinat aluminijuma Podgorica, d.o.o. „Monteputu“ Podgorica, Željezari Nikšić i Termoelektrani Pljevlja.

Jedina funkcionalna operativna jedinica formirana na državnom nivou, jeste **jedinica za gašenje požara iz vazduha**. Direkcija Avio-helikopterska jedinica vrši poslove koji se odnose na organizovanje i djelovanje jedinice za gašenje požara iz vazduha. Ukupan broj angažovanih službenika u Direkciji-Avio-helikopterska jedinica, u 2018. godini bio je 23, od kojih je 16 u stalnom radnom odnosu, dok ih je 7 bilo povremeno angažovano.

¹ Intervencije opštinskih službi zaštite i spašavanja u 2018. godini date su u Prilogu broj 1.

² Kadrovska struktura službi zaštite i spašavanja u 2018. godini data je u Prilogu broj 4.

³ Stepen obrazovanja pripadnika službi zaštite i spašavanja u 2018. godini dat je u Prilogu broj 5.

⁴ Starosna struktura službi zaštite i spašavanja u 2018. godini data je u Prilogu broj 6.

3.2. Materijalni resursi

Materijalno-tehničko opremanje svih subjekata zaštite i spašavanja uslov je za izgradnju efikasnog i integrisanog sistema zaštite i spašavanja koji će biti u stanju dugoročno da djeluje i u najvećoj mjeri odgovori na različite vrste hazarda, a sve u cilju smanjenja njihovih posljedica.

Objekti u kojima su smještene službe zaštite i spašavanja⁵ u Podgorici, Baru, Ulcinju, Plužinama, Plavu, Herceg Novom, Cetinju, Bijelom Polju, Šavniku, Petnjici, Andrijevici, Žabljaku, Beranama i Mojkovcu u značajnoj mjeri ispunjavaju neophodne uslove za smještaj pripadnika i tehnike službi zaštite i spašavanja, za razliku od objekata službi zaštite i spašavanja u Rožajama, Kotoru, Danilovgradu, Budvi, Nikšiću, Pljevljima, Tivtu i Kolašinu, gdje to pitanje nije još uvijek adekvatno riješeno.

U nekoliko službi za zaštitu i spašavanje u opštinama Plav, Šavnik, Andrijevića, Petnjica, Kolašin i Rožaje nedostaje lična i kolektivna oprema za kvalitetan odgovor na pojedine hazarde (požare u zatvorenim prostorima, tehničke intervencije prilikom saobraćajnih udesa, poplave, zemljotres, HBRN itd.). Osim toga, za odgovor na HBRN hazard službe zaštite i spašavanja nemaju adekvatnu ličnu i kolektivnu opremu, kao ni adekvatne obuke radi odgovora na isti.

U opštinskim službama za zaštitu i spašavanje ima ukupno 228 vozila, od toga je tehnički ispravnih 139 vatrogasno-spasilačkih vozila, a ostalih tehnički ispravnih vozila ima 56. Ukupno je neispravno 33 vozila⁶.

Jedinica za gašenje požara iz vazduha raspolaže sa tri aviona za gašenje požara tipa AT-802/802A. Podršku jedinici za gašenja požara iz vazduha obezbjeđuju tri helikoptera Direkcije Avio-helikopterska jedinica tipa ABell-412, ABell-212 i ABell-206 za izvidanje i lociranje požara, kao i za transport timova za gašenje požara.

Sistem radio veza koji se upotrebljava u sistemu zaštite i spašavanja ne zadovoljava kriterijume za funkcionisanje operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje, te se kao jedan od prioriteta u narednom periodu nameće trajno rješavanje ovog pitanja. Uvažavajući značaj Jedinice za gašenje požara iz vazduha, ali i potrebu za radio vezom za cjelokupni sistem zaštite i spašavanja, neophodno je izvršiti uvezivanje radio sistema Tetra sa CoordCom sistemom Operativno-komunikacionog centra 112 (OKC 112) Direktorata za vanredne situacije MUP-a, kao i sa Jedinicom za gašenje požara iz vazduha.

4. REALIZOVANE AKTIVNOSTI I IZVRŠAVANJE ZAKONA I DRUGIH PROPISA

Najbitnije aktivnosti u 2018. godini bile su usmjerene na stručno osposobljavanje i usavršavanje pripadnika operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje, sprovođenje mjera zaštite i spašavanja, realizaciju programa i projekata, jačanje međunarodne, bilateralne i regionalne saradnje, unapređenje saradnje sa nadležnim institucijama EU i NATO-a iz ove oblasti itd.

⁵ Smještajni kapaciteti službi zaštite i spašavanja u 2018. godini dati su u Prilogu broj 7.

⁶ Tehnička opremljenost službi zaštite i spašavanja u 2018. godini data je u Prilogu broj 8.

4.1. Stručno osposobljavanje i usavršavanje

Na osnovu Plana stručnog osposobljavanja i usavršavanja pripadnika operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje u 2018. godini, Direktorat za vanredne situacije uspješno je realizovao sljedeće obuke:

- ◆ **Prevazilaženje profesionalnog stresa prilikom reagovanja u kriznim situacijama**, održana 13. juna 2018. godine. Pomenuta obuka planirana je u cilju usvajanja određenih mehanizama koji mogu biti korisni u prevazilaženju profesionalnog stresa, kao i da se ukaže na značaj pružanja psiho-socijalne podrške vatrogascima-spasiocima, volonterima i ostalim učesnicima u sistemu zaštite i spašavanja. Kroz tematske sadržaje: krizni događaji, uobičajene reakcije i uloga (ne)profesionalaca; sindrom izgaranja i druge posljedice na mentalnom i fizičkom planu kod spasilaca; preporuke za prevazilaženje profesionalnog stresa i primjeri dobre prakse, pripadnici operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje dobili su priliku da razmijene iskustva i izgrade mehanizme odbrane od stresnih situacija kojima su svakodnevno izloženi.
- ◆ **Sistem zaštite i spašavanja**, održana 12. juna 2018. godine. Tokom ove obuke pripadnici operativnih jedinica su upoznati sa Izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i spašavanju.
- ◆ **Pružanje prve pomoći u vanbolničkim uslovima – osnovni kurs** za pripadnike operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje koji je održan od 4. do 6. juna 2018. godine i **napredni kurs** za 14 pripadnika operativnih jedinica održan u periodu od 11. do 13. decembra 2018. godine. Obuka se sprovedla po međunarodnim standardima (ITLS standardi) uz korišćenje najsavremenije opreme u ovoj oblasti.
- ◆ **Rad sa opasnim materijama** realizovana 20. i 21. septembra 2018. godine za pripadnike operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje. Polaznici obuke su stekli znanja i vještine iz oblasti rada sa opasnim materijama, njihovim svojstvima i djelovanjem na žive organizme i životnu sredinu, sa naglaskom na opasne materije iz životne sredine iz koje dolaze.
- ◆ **Tehničke intervencije-rad sa razvalnim alatom** za pripadnike operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje realizovan je od 1. do 2. oktobra 2018. godine i od 3. do 4. oktobra 2018. godine. Pomenuta obuka je planirana sa ciljem da se polaznici obuke osposobe za praktičan rad sa razvalnim alatima i opremom za rezanje metala, opremom za provjetravanje, kao i sa sigurnosnim sistemima kod vozila s akcentom za primjenu tehnika stvaranja prostora za pristup žrtvi prilikom intervencija pri težim saobraćajnim udesima.
- ◆ **Prvi nivo obuke za spašavanje iz ruševina** sproveden je za 15 pripadnika operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje, u periodu od 29. oktobra do 2. novembra 2018. godine. Obukom su se polaznici upoznali sa: metodama spašavanja iz ruševina i sprovođenja akcije zaštite i spašavanja iz ruševina po standardima EU; organizacijom i tehnikom spašavanja iz ruševina; opremom i spravama za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara u slučaju rušenja i ruševina itd.
- ◆ **Spašavanje sa visina i dubina**, sprovedena u periodu od 28. do 30. novembra 2018. godine za 13 pripadnika operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje. Obukom su se polaznici upoznali sa tehnikama, spravama i opremom za spašavanje ugroženih osoba sa visina i dubina.

- ◆ **Koordinacija službi za hitne intervencije kod saobraćajnih nesreća s velikim brojem povrijeđenih**, za 21 pripadnika Uprave policije, JZU Zavoda za hitnu medicinsku pomoć, službi zaštite i spašavanja i službenika Direktorata za vanredne situacije, koja je sprovedena 21. decembra 2018. godine.
- ◆ **Procedure Mehanizma za civilnu zaštitu Unije**, za 11 članova opštinskih timova za zaštitu i spašavanje Glavnog grada, Prijestonice Cetinje i opština Pljevlja, Kotor, Berane, Kolašin, Mojkovac, Danilovgrad, Plužine i Bar, koja je sprovedena 24. decembra 2018. godine.

U okviru Godišnjeg plana aktivnosti (DMTP 2018) koji se realizuje u sklopu Inicijative za pripremljenost i prevenciju katastrofa u jugoistočnoj Evropi (DPPI SEE), održana je obuka na temu „**Tehnike spašavanja upotrebom kanapa u urbanim sredinama**”, u periodu od 24. do 31. avgusta 2018. godine, u Trening centru u Igu, u Republici Sloveniji. Obuku su pohađala 2 pripadnika Službe zaštite i spašavanja Glavnog grada Podgorice.

U okviru programa razmjene eksperata, a u organizaciji Federalne agencije za tehničku pomoć SR Njemačke (THW), u periodu od 24. do 28. septembra 2018. godine u Passau, SR Njemačka održana je obuka pripadnika službi zaštite i spašavanja na temu **zaštite i spašavanja od poplava uz upotrebu pumpi visokog kapaciteta (HCP)** koju je pohađalo 7 vatrogasaca – spasilaca iz službi zaštite Glavnog grada Podgorice, Prijestonice Cetinje, opština Bara i Ulcinja i jedan pripadnik Direktorata za vanredne situacije.

Glavni nedostatak usljed koga nije moguće vršiti adekvatno stručno osposobljavanje i usavršavanje pripadnika operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje, donosioca odluka na preduzetnom, lokalnom i državnom nivou, kao i drugih učesnika u zaštiti i spašavanju i samih građana je **nepostojanje Nacionalnog trening centra u Crnoj Gori**.

4.2. Administrativni postupci

U oblasti upravnog rješavanja, **ukupno su bila u radu 3218 predmeta, od kojih su završena 3180, dok je 38 predmeta vraćeno na doradu zbog nekompletnosti dokumentacije.** Od ukupnog broja završenih predmeta doneseno je:

- ◆ **733 saglasnosti** (izdatih po osnovu: protivpožarnih saglasnosti na revidovanu tehničku dokumentaciju; za uvoz/izvoz naoružanja, vojne opreme i robe dvostruke namjene; transporta otrovnih materija Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine; višekratnog prevoza radioaktivnog materijala i izvora jonizujućeg zračenja, saglasnost za prevoz opasnih materija u vazdušnom saobraćaju);
- ◆ **82 mišljenja** (na elaborate za tehničku opremljenost objekata za smještaj osoblja i opreme; na nacrt urbanističko-tehničkih uslova; na lokacije za objekte sa zonama opasnosti);
- ◆ **1946 rješenja** (za transport naoružanja, vojne opreme i robe dvostruke namjene; za transport eksplozivnih materija pri izvozu, tranzitu i uvozu; za prevoz eksplozivnih materija u unutrašnjem transportu; za nabavku eksplozivnih materija; o ukidanju dozvole za vršenje djelatnosti miniranja; za izvođenje javnog vatrometa; ukidanje rješenja za izvođenje javnog vatrometa; za transport lovačkog i sportskog naoružanja; za prevoz pirotehničkih sredstava; za stavljanje u promet eksplozivnih

materija; izmjene rješenja za promet eksplozivnih materija; o priznavanju uvjerenja o osposobljenosti za bezbjednost u prevozu opasnih materija);

- ◆ **10 dozvola** (za vršenje djelatnosti miniranja; izmjena dozvole za vršenje djelatnosti miniranja; za proizvodnju eksplozivnih materija na mjestu upotrebe; za vršenje specijalnog miniranja);
- ◆ **409 uvjerenja** (o polaganju ispita za vozača za prevoz opasnih materija i o polaganju ispita za vršenje poslova utovara i istovara opasnih materija).

4.3. Ostale aktivnosti iz osnovne nadležnosti

Direktorat za vanredne situacije je tokom 2018. godine dao dvije saglasnosti na opštinske planove za zaštitu i spašavanje, i to na: Plan za zaštitu i spašavanje od zemljotresa za opštinu Bijelo Polje i Plan za zaštitu i spašavanje od požara za opštinu Danilovgrad, kao i saglasnosti na preduzetne planove za zaštitu i spašavanje od požara za: AD Luka Bar, AD Port of Adria, te kompleks Porto Montenegro za 16 objekata.

Dato je 25 mišljenja na tekstove predloga strategija, zakona, uredbi i pravilnika dostavljenih od strane drugih institucija.

Inspektori Direkcije za inspekcijски nadzor Direktorata za vanredne situacije MUP u skladu sa zakonom kojim je uređen inspekcijски nadzor i posebnim zakonima i propisima, a u skladu sa godišnjim planom i dinamikom rada, u toku 2018. godine, izvršili su ukupno **451** inspekcijски nadzor.

Inspekcijски nadzori po subjektima nadzora:

- Proizvodni, skladišni i prodajni objekti eksplozivnih materija	47
- Skladišta i objekti za promet zapaljivih tečnosti i gasova	118
- Ustanove (obrazovne, zdravstvene i dr)	91
- Ugostiteljski objekti	107
- Otvoreni prostori (parkovi, dvorišta javnih ustanova i dr.)	32
- Garaže	3
- Opštinski organi	7
- Ostali subjekti nadzora	46

Osim navedenih aktivnosti inspektori su vršili kontrolu izvođenja vatrometa, kontrolu prodaje pirotehničkih sredstava, prisustvovali seminarima i sastancima, ostvarili saradnju sa drugim organima, prije svega, sa Upravom za inspekcijске poslove i Upravom carina.

Operativno-komunikacioni centar 112 (OKC 112) Direktorata za vanredne situacije tokom 2018. godine ukupno je primio 105 395 poziva, od čega: OKC 112 Podgorica – 33905, OKC 112 Bijelo Polje – 24227 i OKC 112 Bar – 23303 poziva. Od ukupnog broja poziva broj slučajeva bio je 8333, i to u OKC 112 Podgorica – 3640, OKC 112 Bijelo Polje – 1863 i OKC 112 Bar – 2830 slučajeva. Ovo su bili slučajevi gdje je bila potrebna određena intervencija nadležnih službi. Slučajevi su bili iz nadležnosti: Uprave policije – 6068, Zavoda za hitnu medicinsku pomoć – 1347, službi zaštite i spašavanja – 728 i 190 iz nadležnosti Direktorata za vanredne situacije.

Statistički gledano po mjesecima u: januaru je primljeno 6716 poziva, februaru 7255, martu 8462, aprilu 9104, maju 9310, junu 9583, julu 10939, avgustu 11176, septembru 8334, oktobru 8713, novembru 8106 i u decembru 7697 poziva.

OKC 112 koordinirao je sa 40 akcija spašavanja u planinama, u kojima je spašeno 88 osoba.

Tokom 2018. godine, realizovane su i sljedeće veoma značajne aktivnosti:

- ◆ *Obilježen je 11. februar, Dan jedinstvenog evropskog broja za hitne situacije „112”.* Povodom ovog dana, Direktorata za vanredne situacije i OKC 112 posjetili su volonteri JU Gimnazija „Slobodan Škerović”. Volonteri su upoznati sa radom OKC112, a imali su i priliku da neposredno prate njegov rad i način funkcionisanja. Takođe, kroz prikazivanje kratkih filmova upoznati su i sa problemima koje elementarne nepogode prčinjavaju Crnoj Gori, kao i kako da postupaju u slučaju evakuacije.
- ◆ *Obilježen je 1. mart – Dan zaštite i spašavanja u Crnoj Gori i Međunarodni dan civilne zaštite,* u prostorijama Službe zaštite Glavnog grada. Ovom prilikom dodijeljene su nagrade i priznanja za doprinos u razvoju sistema zaštite i spašavanja u prethodnoj godini i održana je pokazna vježba u kojoj su učestvovali Avio-helikopterska jedinica Direktorata za vanredne situacije, Služba zaštite Glavnog grada Podgorica i Gorska služba spašavanja.
- ◆ *Obilježen je 13. oktobar – Međunarodni dan smanjenja rizika od katastrofa.* Tim povodom organizovana je i izvedena vježba evakuacije djece i zaposlenih u resursnim centrima „Podgorica“ i „1. Jun“ u Podgorici. U evakuaciji su učestvovali i roditelji djece koja borave u resursnim centrima. Ukupno je evakuisano oko 80 lica. Istog dana je izvedena vježba evakuacije u Resursnom centru za sluh i govor ”Dr Peruta Ivanović“ u Kotoru.
- ◆ U skladu sa Akcionim planom za sprovođenje Strategije za smanjenje rizika od katastrofa za 2018. i 2019. godinu predstavnici Direktorata za vanredne situacije i Zavoda za školstvo realizovali su 5 dvodnevnih seminara za nastavnike u osnovnim školama u opštinama Pljevlja, Bijelo Polje, Kolašin, Mojkovac i Rožaje u okviru Međupredmetnog programa u oblasti smanjenja rizika od katastrofa. Seminare je ukupno pohađalo 152 nastavnika osnovnih škola. Aktivnosti na podizanju znanja nastavnika u osnovnim i srednjim školama u okviru ovog programa nastaviće se i u 2019. godini.
- ◆ Organizovana je razmjena eksperata na temu izrade Procjene rizika od katastrofa, izrade Predloga zakona o zaštiti od požara, kao i izrade analize vezane za reorganizaciju sistema zaštite i spašavanja u Crnoj Gori, u periodu od 7. do 9. maja 2018. godine, u Beogradu. U vezi s tim, 17. decembra 2018. godine u Podgorici je organizovan prvi sastanak Radne grupe za izradu nacionalne Procjene rizika od katastrofa.
- ◆ Sprovodile su se aktivnosti na realizaciji mjera iz Akcionog plana Strategije za suzbijanje oružja za masovno uništenje i Akcionog plana o sprovođenju rezolucije Savjeta bezbjednosti UN 1540, kao i izvještavalo o preduzetim aktivnostima iz oblasti prirodnih i tehničko-tehnoloških rizika koje su od značaja za uređenje prostora.
- ◆ Izvještavalo se o preduzetim aktivnostima u okviru mjera iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije za upravljanje hemikalijama za period 2015-2018.

- ◆ Prikupljeni su podaci od subjekata sistema zaštite i spašavanja radi izrade Odluke o obezbjeđivanju materijalnih rezervi za potrebe zaštite i spašavanja.
- ◆ Identifikovano je jedno Seveso postrojenje većeg rizika i dva Seveso postrojenja manjeg rizika u skladu sa Pravilnikom o količinama opasnih materija po kategorijama kojima se određuje stepen rizika Seveso postrojenja („Službeni list CG“, broj 63/2016). Ažurirana je baza tehničko-tehnoloških rizika.
- ◆ Realizovana je posjeta AFAD-u – Predsjedništvu Turske za upravljanje u katastrofama i vanrednim situacijama na temu saradnje država na planu smanjenja i ublažavanja rizika od katastrofa, u periodu od 20. do 23. marta 2018. godine. Posjeta se sastojala od radnih i bilateralnih sastanaka i obilazaka objekata AFAD-a. Pored predstavnika Crne Gore posjeta je upriličena i za predstavnike Kosova, Bosne i Hercegovine i Makedonije.
- ◆ Održano je polaganje drugog stručnog ispita za rad u državnim organima u oblasti zaštite i spašavanja, u periodu od 1. do 9. avgusta 2018. godine. Za polaganje navedenog stručnog ispita prijavilo se ukupno 199 kandidata, 192 kandidata su položila ispit, za 3 kandidata, po zahtjevu, ispit je odložen za naredni ispitni rok, dok 4 kandidata nijesu pristupila polaganju ispita.
- ◆ Realizovan je veliki broj prezentacija u osnovnim i srednjim školama radi podizanja svijesti učenika o smanjenju rizika od katastrofa.

Posebno važna aktivnost u 2018. godini odnosi se na raspodjelu sredstava iz Fonda sredstava za zaštitu i spašavanje koja su dodijeljena po prvi put. Ministar unutrašnjih poslova je Rješenjem 01 broj: 050/18-76846/1 od 26.10.2018. godine, obrazovao Komisiju za pripremu javnog konkursa za raspodjelu sredstava Fonda sredstava za zaštitu i spašavanje i vrednovanje projekata za zaštitu i spašavanje. Na sastanku Komisije, koji je održan 10. decembra 2018. godine, u prostorijama Direktorata za vanredne situacije, Komisija je odlučila o raspodjeli sredstava Fonda sredstava za zaštitu i spašavanje tj. vrednovala je predloge projekata koji su dostavljeni za finansiranje na osnovu javnog konkursa. Komisija je Rang listu i Predlog za raspodjelu sredstava Fonda sredstava za zaštitu i spašavanje dostavila ministru unutrašnjih poslova, koji je donio Odluku o raspodjeli tih sredstava. Ugovor o načinu isplate i korišćenju sredstava, izvještavanju i nadzoru nad realizacijom projekta potpisan je sa dobitnicima sredstava Fonda sredstava za zaštitu i spašavanje, 25. decembra 2018. godine.

Korisnici sredstava za 2018. godinu su:

- ◆ opština Danilovgrad, za projekat „Povećanje operativne spremnosti Službe zaštite za reagovanje u slučaju požara u zatvorenim prostorima“ (9.982,50 eura).
- ◆ Savez radio amatera, za projekat „Opremanje mobilnog centra veze, uključujući pokretni repetitor i stacionarne i mobilne radio stanice za rad u okviru „emergency“ komunikacija“ (8.475,90 eura).
- ◆ opština Plužine, za projekat *nabavke opreme za Službu zaštite i spašavanja* (9.320,00 eura).
- ◆ opština Petnjica, za *nabavku lične zaštitne opreme za pripadnike Službe zaštite i spašavanja* (9.982,20 eura).
- ◆ NVO Gorska služba spašavanja Crne Gore, za projekat pod nazivom „Lavine opasnost koja vreba“ (10.000 eura).
- ◆ Park prirode „Piva“, za *nabavku opreme za nadzornike u Parku prirode* (9.005,00 eura).

- ◆ NVO FORS Montenegro, za projekat „Otporne zajednice“ (10.000,00 eura).
- ◆ NVO Zeleni dom – Green home, za projekat „Ja sam spreman/a“ (9.360,00 eura).
- ◆ Stručna medicinska škola Podgorica, za projekat pod nazivom „Nauči prvu pomoć – spasi život“ (8.982,04 eura) i
- ◆ NVU PV INFORMER, za projekat „Edukacija mladih o prevenciji i zaštiti od požara“ (8.892,36 eura).

4.4. Sprovođenje mjera zaštite i spašavanja

4.4.1. Zaštita i spašavanje od požara

U okviru priprema za period pojačane požarne opasnosti 2018. godine, Direktorat za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova realizovao je niz aktivnosti preventivnog karaktera, kako bi se ukazalo na značaj zaštite od požara i potrebu ispoljavanja savjesnog odnosa prema ovom pitanju, i to:

- ◆ Ukazano je svim opštinama i ostalim subjektima u sistemu na obavezu izrade planova zaštite od požara, kao i na obavezu njihovog ažuriranja tamo gdje su izrađeni. Traženo je od svih u sistemu zaštite i spašavanja da izvijeste Direktorat za vanredne situacije, o raspoloživim materijalnim i ljudskim resursima, uz apostrofiranje napretka u odnosu na prethodnu godinu, kao i da dostave imena odgovornih lica za sprovođenje mjera zaštite.
- ◆ Održana je i međunarodna konferencija na temu zaštite od požara sa osvrtom na požarnu sezonu 2017. godine i naučene lekcije, pri čemu je dodatno potencirana neophodnost regionalne i šire saradnje u odgovoru na šumske požare.
- ◆ Održani su sastanci sa rukovodiocima opštinskih službi zaštite i spašavanja i drugim predstavnicima lokalnih samouprava na kojima je analizirana pripremljenost za požarnu sezonu i konstatovano da su budžeti skoro svih službi zaštite i spašavanja uvećani, što omogućava kvalitetnije servisiranje vozila, nabavku opreme i opremanje vatrogasaca-spasilaca. Takođe, održani su sastanci i sa predstavnicima Ministarstva poljoprivrede, Uprave za šume i Nacionalnih parkova na kojima je konstatovano da su materijalno-tehnički resursi za odgovor na veće požare još uvijek nedovoljni i neadekvatni, ali da su ipak bolji u odnosu na 2017. godinu.
- ◆ Na sastanku sa predstavnicima Uprave policije, dogovorena je povećana aktivnost pripadnika Uprave policije, u smislu pojačanog patroliranja na prostorima sa izraženim požarnim rizikom i većeg angažovanja u cilju pronalaska ili eventualnog procesuiranja lica koja izazivaju požare, dok je sa predstavnicima Vojske Crne Gore definisano da se angažovanje pripadnika Vojske Crne Gore vrši isključivo u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju.
- ◆ Sprovedena je procedura i izvršena nabavka trećeg aviona „Air tractor“, a u Španiji je izvršena i obuka tri pilota za upravljanje protivpožarnim avionima, što je uz nabavku djelova za postojeće avione i helikoptere povećalo resurse Avio-helikopterske jedinice Direktorata za vanredne situacije.
- ◆ Posebna pažnja je posvećena inspekcijском nadzoru koji je intenziviran, tako da su inspektori za zaštitu i spašavanje do 1. juna izvršili 205 inspekcijских pregleda, obišli sve opštine na primorju i naložili izradu i ažuriranje opštinskih planova, a najveću pažnju

posvetili kontroli sprovođenja mjera zaštite od požara u subjektima u kojima se okuplja veći broj ljudi (tržni centri, sportske hale, klubovi dr.), ugostiteljskim objektima (hoteli, restorani, diskoteke, noćni klubovi i dr.), proizvodnim, skladišnim i prodajnim objektima opasnih materija, kao i na otvorenim prostorima.

- ◆ Sve opštine sa povećanim požarnim rizikom održale su sastanke opštinskih timova za zaštitu i spašavanje, na kojima su edukacije o važnosti, načinu funkcionisanja i nadležnostima timova realizovali predstavnici Direktorata za vanredne situacije. Pritom, precizno su definisane sve obaveze subjekata sistema zaštite i spašavanja na lokalnom nivou, procedure njihovog angažovanja, kao i obaveza da se prije traženja pomoći od države iskoriste svi resursi na lokalnom nivou.
- ◆ Realizovana su dva projekta u kojima je, između ostalog, vršena edukacija stanovništva za zaštitu od požara, i to:
  - ◆ Projekat „Pružanje pomoći i prevencija katastrofa u Crnoj Gori“, koji je realizovan u saradnji sa njemačkom humanitarnom organizacijom HELP. Cilj projekta bio je unapređenje kapaciteta za odgovor na požare u opštinama Kotor, Tivat i Herceg Novi kroz realizaciju radionica radi podizanja svijesti građana o važnosti zaštite od požara, izradu i distribuciju promotivnog materijala, kao i nabavku opreme za zaštitu i spašavanje od požara i organizovanje obuka.
  - ◆ Projekat „Naše šume, naša briga“, koji je realizovala NVO Green Home u saradnji sa Direktoratom za vanredne situacije, Službom zaštite i spašavanja Glavnog grada i Upravom za šume, a koji je finansiran od strane Crnogorskog Telekomu. U okviru projekta sprovedene su akcije pošumljavanja opožarenih lokaliteta na Zlatici i Ćemovskom polju. Tokom akcije, na Zlatici je posađeno 330 sadnica crnog bora, a na Ćemovskom polju 550 sadnica crnog bora, pinjole i košće.

U Crnoj Gori je tokom ljeta 2018. godine registrovano 2770 požara na otvorenom prostoru, što je u odnosu na broj požara iz 2017. godine, kada ih je bilo 3125, znatno manje.

Izuzetan doprinos gašenju požara dala je Avio-helikopterska jedinica Direktorata za vanredne situacije, koja je gašenje požara najčešće vršila u uslovima visokih temperatura i slabe vidljivosti zbog velike količine dima. Takođe, treba istaći da je konstantno vršeno osmatranje ugroženog područja uz pomoć helikoptera ove jedinice, čime se doprinijelo efikasnosti djelovanja službi zaštite i aviona za gašenje požara.

Ostvareni nalet vazduhoplova za gašenje požara i osmatranje terena, prikazan je u sljedećoj tabeli.

Tip vazduhoplova	Ukupan broj letova	Nalet
Helikopteri MUP-a CG: AB 206, AB 212, AB 412	669	236:08
Protivpožarni avioni MUP-a CG AT 802 A s/n 0294, AT 802 A s/n	690	216:35
Helikopteri Vojske CG: Bell 412 EP	40	12:05

Tabela 1: Ostvareni nalet vazduhoplova u 2018. godini.

Tokom požarne sezone u 2018. godini veće angažovanje sistema zaštite i spašavanja bilo je tokom požara u opštinama Budva i Ulcinj. Pokazalo se da je sistem djelovao na organizovan način i da je pružena pomoć iz opština bila brza i efikasna. U gašenju požara i spašavanju lica i imovine, kao i kulturnih i materijalni dobara učestvovali su svi učesnici sistema zaštite i spašavanja koji su pokazali veliku odgovornost, požrtvovanost i profesionalnost.

4.4.2. Zaštita i spašavanje od poplava i drugih elementarnih (prirodnih) nepogoda

Pored aktivnosti na zaštiti i spašavanju od požara, Direktorata za vanredne situacije sprovodio je i aktivnosti na zaštiti i spašavanju stanovnika, materijalnih i kulturnih dobara i životne sredine i u slučaju poplava, zemljotresa i drugih elementarnih nepogoda, kako slijedi:

- ◆ Zemljotres jačine 5,2° jedinica po Rihterovoj skali sa epicentrom u podnožju planine Visitor, pogodio je područja opština Plav, Gusinje, Andrijevića, Berane, Petnjica i Rožaje, 4. januara 2018. godine. Službenici Područne jedinice za vanredne situacije su sa predstavnicima lokalnih uprava, službi zaštite i spašavanja, kao i sa predstavnicima Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore u kontinuitetu obilazili pogođena područja s ciljem sagledavanja stanja i eventualne koordinacije potreba nadležnih službi i pogođenog stanovništva.
- ◆ Aktivnost službenika Direktorata za vanredne situacije i područnih jedinica za vanredne situacije bila je intenzivirana u periodu od 3. do 5. februara zbog obilnih kišnih padavina i jakog vjetrova i u periodu od 24. do 28. februara, te zbog hladnog ledeno-sibirskog talasa koji je zahvatio cijelu Crnu Goru, što je zahtijevalo pripravnost i angažovanje kako bi se pružila pomoć ugroženom stanovništvu i smanjile posljedice od ekstremnih meteoroloških nepogoda.
- ◆ Ekstremne kišne padavine koje su tokom marta 2018. godine (u periodu od 14. do 31. marta) zahvatile područje Crne Gore stvorile su brojne probleme, posebno u centralnom i primorskom dijelu, a takođe su zahtijevale i višednevnu punu pripravnost i angažovanje ljudskih i materijalnih resursa Direktorata za vanredne situacije, neposredno na ugroženim područjima. Najugroženija su bila područja oko Skadarskog jezera i rijeka Bojane i Rijeke Crnojevića. Ovdje naglašavamo kvalitetnu saradnju sa kolegama iz Republike Albanije koja se odnosila na svakodnevnu razmjenu informacija o stanju hidroakumulacija na teritoriji najsusjedne države. Upravo ta razmjena informacija omogućila je da na kvalitetan način sprovodimo sve mjere zaštite i spašavanja u preventivnoj fazi, čime su izbjegnute veće posljedice po stanovništvo i materijalna dobra. Tokom poplava u primorskim opštinama u novembru mjesecu pokazalo se da se još više mora raditi na preventivnim aktivnostima i da to treba da bude prioritet u narednom periodu.
- ◆ Sproveden je i niz preventivnih aktivnosti radi što bolje pripreme za zimsku sezonu 2019. godine. Izvršeno je ažuriranje postojećeg Nacionalnog plana zaštite i spašavanja od poplava, upućeni su dopisi lokalnim samoupravama kojima se podsjećaju na neophodnost izrade planske dokumentacije u oblasti zaštite i spašavanja, održan je sastanak sa komandirima opštinskih službi zaštite i spašavanja, kao i sjednica Operativnog štaba za zaštitu i spašavanje.

4.4.3. Uništavanje neeksplozivnih ubojnih sredstava

Službenici Odsjeka za NUS realizovali su 256 aktivnosti na zaštiti od neeksplozivnih ubojnih sredstava (NUS) i tom prilikom prikupljeno je oko 14 tona NUS-a, koje će biti uništene u narednom periodu (februar-mart 2019. godine).

Pored redovnih aktivnosti, realizovane su i 52 akcije transporta NUS-a i eksplozivnih sredstava koja su predmet krivičnih djela, za potrebe Forenzičkog centra i tužilaštva, a radi vještačenja.

Službenici Odsjeka za NUS bili su angažovani i na pružanju asistencije Specijalnom policijskom odjeljenju i Kriminalističkoj policiji koja se ogledala u pretrazi terena sa metal detektorima. Izvršen je kontradiverzioni pregled podmorja sa detektorima za podvodno pretraživanje. Takođe, izvršeno je i uništavanje municije u dva navrata – uništavanje 5 komada kasetne municije i 6 komada neeksplozivnih ubojnih sredstava.

Pored prikupljanja NUS-a sa kopna službenici Odsjeka za NUS izvršavali su akcije prikupljanja NUS-a ispod vodenih površina (15 aktivnosti i oko 3 tone NUS-a).

Vršile su se i aktivnosti na pripremi i realizaciji dva projekta, i to uz podršku Norveške narodne pomoći (NPA) i Međunarodnog fonda povjerenja (ITF). Projekat sa NPA čija je vrijednost oko 1.115.000 eura odnosi se na čišćenje teritorije Crne Gore od kasetne municije. Projekat sa ITF-om obuhvata 4 zadatka, i to: rekonstrukciju magacina za NUS u mjestu Rogame, istraživanje-čišćenje tunela Potkop u mjestu Petrovići u opštini Herceg Novi, uništavanje prikupljenog NUS-a, kao i uspostavljanje poligona za uništavanje NUS-a na lokaciji koju odredi Vlada Crne Gore. Vrijednost ovog projekta je oko 1.200.000 eura.

5. MEĐUNARODNA SARADNJA I EVROPSKE INTEGRACIJE

Realizovan je veliki broj aktivnosti na polju međunarodne saradnje i ispunjavanja obaveza u okviru pregovaračkih poglavlja za pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji. Ove aktivnosti odnosile su se, prije svega, na pripremu sporazuma o bilateralnoj saradnji, učešće u radu radnih grupa za pregovaračka poglavlja, izradu izvještaja o napretku i drugih dokumenta, učešće na raznim seminarima, konferencijama, kursevima, obukama, štabnim i terenskim vježbama, realizaciju velikog broja programa i projekata koji su podržani od strane EU, NATO-a i drugih međunarodnih organizacija itd.

5.1. Proces pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji

Službenici Direktorata za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova aktivno su učestvovali u radu radnih grupa za sljedeća pregovaračka poglavlja: 1 – Slobodno kretanje roba, 14 – Saobraćajna politika, 15 - Energetika, 21 – Transevropske mreže, 24 – Pravda, sloboda, bezbjednost, 27 – Životna sredina i klimatske promjene, 28 – Zaštita potrošača i zaštita zdravlja, 30 – Vanjski odnosi i 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika.

Aktivnosti u okviru poglavlja 27 uključuju aktivno učešće na: javnim tribinama („Crna Gora i EU, poglavlje 27: Životna sredina i klimatske promjene”), okruglim stolovima („Procjena uticaja i strateška procjena uticaja na životnu sredinu kao instrument zaštite životne sredine“), sastancima Radne grupe na temu praćenje realizacije plana reorganizacije i jačanje

administrativnih kapaciteta za sektor životne sredine, radionici u okviru projekta „Podrška razvoju politika za efikasno korišćenje resursa”, kao i trećoj sjednici Upravnog odbora i Pregovaračke grupe za praćenje revizije i sprovođenja Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s Akcionim planom za period 2016-2020.

Po pitanju evropskih integracija učestvovalo se u izradi Programa pristupanja Crne Gore EU 2019-2020, kao i određivanju relevantnosti CELEX-a. Vršena je i izrada tromjesečnih i polugodišnjih izvještaja o realizaciji mjera iz Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranje terorizma za period 2015-2018, iz nadležnosti Direktorata za vanredne situacije.

5.2. Saradnja sa NATO-om

Učestvovalo se na konferenciji o naučenim lekcijama sa NATO EADRCC terenske vježbe upravljanja posljedicama vanrednih situacija “BOSNA i HERCEGOVINA 2017”, u periodu od 29. do 31. januara 2018. godine u Sofiji, Republika Bugarska.

Crnogorski tim za zaštitu i spašavanje od poplava uz upotrebu čamaca, koga su sačinjavali predstavnici Direktorata za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova (menadžment tima) i službi za zaštitu i spašavanje Glavnog grada, Prijestonice Cetinje i opština Kotor, Ulcinj, Bar i Nikšić učestvovao je na **NATO EADRCC međunarodnoj terenskoj vježbi upravljanja posljedicama vanrednih situacija pod nazivom „SRBIJA 2018“**, u periodu od 8. do 11. oktobra 2018. godine u Mladenovcu, u Republici Srbiji. Direktor za vanredne situacije MUP-a imao je predstavnike i u rukovodnom i ocjenjivačkom dijelu vježbe, kao i jednog posmatrača vježbe. Vježbu su organizovali Sektor za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije i Evroatlantski centar za koordinaciju odgovora na katastrofe (Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre – EADRCC). Cilj vježbe bio je uvježbavanje pružanja podrške nacionalnim institucijama u cilju podizanja otpornosti na katastrofe kroz unapređenje planiranja, prevencije, pripremljenosti i odgovora na katastrofe. Scenario vježbe odnosio se na uvježbavanje djelovanja i saradnje u slučaju zemljotresa, poplava, hemijskog, biološkog i radijacionog akcidenta, udesa u saobraćaju i drugo. Vježbi su prethodile dvije planske konferencije, održane u Beogradu, i to: Glavna planska konferencija, u periodu od 26. februara do 1. marta 2018. godine i Finalna planska konferencija, u periodu od 14. do 17. maja 2018. godine.

Učestvovalo se na sastancima Interresorne grupe za implementaciju NATO ciljeva sposobnosti sa predstavnicima Ministarstva odbrane, Ministarstva vanjskih poslova, Ministarstva javne uprave, Ministarstva prosvjete i Ministarstva kulture u Podgorici.

Održano je više sastanaka sa predstavnicima Ministarstva odbrane i Ministarstva vanjskih poslova u okviru pripremnih aktivnosti za učešće na NATO vježbi CMX 19. Izrađeni su odgovori na pitanja u okviru NATO upitnika o nacionalnim kapacitetima za civilni odgovor u CBRN-u koje je dostavilo Ministarstvo vanjskih poslova.

Tokom 2018. godine, učestvovalo se na sastanku generalnih direktora za vanredne situacije članica NATO-a, koji se održao u sjedištu NATO-a u Briselu, 13. i 14. novembra 2018. godine.

U okviru NATO programa „Nauka za mir i bezbjednost“ nastavilo se sa realizacijom Projekta civilne napredne regionalne koordinacije u hitnim situacijama (ARCECP).

5.3. Sporazumi

Na zajedničkoj sjednici vlada Crne Gore i Republike Albanije, koja je održana 3. jula 2018. godine u Skadru, potpisan je **Sporazum između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije o saradnji i uzajamnoj pomoći u vanrednim situacijama**. Sporazum predviđa da ove dvije države, u skladu sa svojim mogućnostima, uzajamno pomažu jedna drugoj u izgradnji kapaciteta za prevenciju, pripremljenost i odgovor na različite vrste hazarda, kao i u slučajevima prirodnih i drugih nepogoda.

U toku 2018. godine, **rađeno je i na usaglašavanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske** o saradnji i uzajamnoj pomoći u oblasti vanrednih situacija, kao i na usaglašavanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske o saradnji u slučaju katastrofa. Treba naglasiti da je Osnovu za vođenje pregovora i zaključivanje Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o saradnji i uzajamnoj pomoći u oblasti vanrednih situacija Vlada utvrdila na sjednici od 13. decembra 2018. godine.

5.3.1. Mehanizam za civilnu zaštitu Unije

Crna Gora je potpisivanjem Sporazuma između Evropske unije i Crne Gore o učešću Crne Gore u Mehanizmu za civilnu zaštitu Unije, 2014. godine⁷, postala članica saveza koji je usmjeren na jačanje saradnje između Unije i država članica i olakšavanje koordinacije u području civilne zaštite kako bi se poboljšala efikasnost sistema za prevenciju, pripremljenost i odgovor na prirodne katastrofe i katastrofe uzrokovane ljudskim djelovanjem⁸. U okviru ovog mehanizma sem aktivnog stručnog osposobljavanja i usavršavanja službenika kroz učešće na seminarima, kursovima, štabnim, terenskim i modulskim vježbama, razmjenama eksperata itd., i saradnje sa Generalnim direktoratom Evropske komisije za evropsku civilnu zaštitu i aktivnosti humanitarne pomoći (European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations Directorate-General – DG ECHO), veoma bitno je istaći uspostavljenju komunikaciju sa Centrom za koordinaciju odgovora na vanredne situacije (Emergency Response Coordination Centre – ERCC).

U okviru Mehanizma za civilnu zaštitu Unije realizovano je ukupno 17 aktivnosti, i to: 9 kurseva, dvije razmjene eksperata (EoE), jedna radionica, jedna planska konferencija za pripremu vježbe, jedan sastanak nacionalnih trening koordinatora, jedna terenska vježba i dva sastanka generalnih direktora za civilnu zaštitu. Učestvovalo se i na Evropskom forumu civilne zaštite, u periodu od 5. do 6. marta 2018. godine, u Briselu.

⁷ Sporazum između Evropske unije i Crne Gore o učešću Crne Gore u Mehanizmu za civilnu zaštitu Unije, potpisan je 29. septembra 2014. godine, na sastanku generalnih direktora za civilnu zaštitu zemalja članica EU, Evropskog ekonomskog prostora (EEA) i zemalja kandidata i potencijalnih kandidata, zemalja Zapadnog Balkana i Turske, koji je održan u Rimu. Crna Gora je zvanično postala članica Mehanizma 21. aprila 2015. godine nakon obavještanja Evropske komisije o ratifikaciji Sporazuma između Evropske unije i Crne Gore o učešću Crne Gore u Mehanizmu za civilnu zaštitu Unije u crnogorskom parlamentu.

⁸ Odluka br. 1313/2013/EU Evropskog parlamenta i Savjeta EU od 17. decembra 2013. godine o Mehanizmu Unije za civilnu zaštitu, član 1, stav 1.

U pitanju su kursevi, radionice, razmjene eksperata, kao i planske konferencije u okviru Mehanizma za civilnu zaštitu Unije na kojima su učestvovali službenici Direktorata za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova u 2018. godini, i to:

1. Kurs o osnovama Mehanizma za civilnu zaštitu Unije (*Union Civil Protection Mechanism Introduction Course – CMI*), u periodu od 20. do 27. januara 2018. godine, u Volteri (R. Italija);
2. Osnovni kurs za module civilne zaštite (*Modules Basic Course – MBC*), u periodu od 17. do 23. marta 2018. godine, u Igu (R. Slovenija);
3. Kurs za koordinaciju visokog nivoa (*High Level Coordination Course – HLC*), u periodu od 28. januara do 3. februara 2018. godine, u Gilgenu (R. Austrija);
4. Razmjena eksperata na temu upotrebe dronova u vanrednim situacijama (*Drones in Emergency Management –EoE*), u periodu od 6. do 9. marta 2018. godine, na Kipru;
5. Kurs o osnovama Mehanizma za civilnu zaštitu Unije (*Union Civil Protection Mechanism Introduction Course – CMI*), u periodu od 20. do 25. maja 2018. godine, u Volteri (R. Italija);
6. Kurs za misije procjena (*AMC*), u periodu od 21. do 27. aprila 2018. godine, na Kipru.
7. Seminar za eksperte Mehanizma (*SME*), u periodu od 8. do 10. maja 2018. godine, u Sofiji (R. Bugarska);
8. Razmjena eksperata odabranih da podrže ERCC za sezonu šumskih požara 2018 (*Experts selected to support the ERCC for the 2018 forest fire season*), u periodu od 16. do 20. jula 2018. godine u Briselu (Kraljevina Belgija);
9. Radionica "Katastrofe nastale usljed masovnih požara" (*"Mass burn casualty disasters"*), u periodu od 4. do 5. oktobra 2018. godine, u Bukureštu (R. Rumunija);
10. Planska konferencija za vježbu ModEX (*Planning Conference for EUITA ModEX 2018*), u periodu od 8. do 10. oktobra 2018. godine u Torinu (R. Italija);
11. Sastanak nacionalnih trening koordinatora (*Meeting of the National Training Coordinators*), u periodu od 18- 19. oktobra u Tirolu (R. Austrija);
12. Međunarodna terenska vježba (*Riwaterex Exercise*), u periodu od 22. do 26. oktobra, u Madridu (Kraljevina Španija);
13. Kurs za operativno upravljanje (*Operational Management Course – OPM*), u periodu od 23. do 30. novembra 2018. godine, u Neuhausenu (SR Njemačka);
14. Kurs za koordinaciju visokog nivoa (*High Level Coordination Course – HLC*), u periodu od 25. do 30. novembra 2018. godine, u Gilgenu (R. Austrija);
15. Kurs za štabno upravljanje (*SMC*), u periodu od 8. do 14. decembra 2018. godine, na Siciliji, (R. Italija).

5.4. Programi i projekti

5.4.1. Projekat „Štabna vatrogasna vježba – SVAROG 2017“

Realizovan je projekat „Štabna vatrogasna vježba – SVAROG 2017“ koji je implementirao Konzorcijum koga su sačinjavali Državna uprava za zaštitu i spašavanje Republike Hrvatske (koordinator), Direktorat za vanredne situacije MUP-a, francuska škola za civilnu zaštitu – ENTENTE i Regionalni centar za praćenje požara Republike Makedonije. U

projektu su učestvovali i predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Austrije (Odsjek za operacije i koordinaciju u slučaju kriza i katastrofa), koji su učestvovali na vježbi. Ukupan budžet projekta bio je 377.432 eura, od čega je Evropska komisija pokrivala 85% cjelokupnih troškova, dok učesnici projekta preostalih 15%. Glavni cilj projekta bio je jačanje regionalne i prekogranične saradnje u oblasti zaštite od požara, upoznavanje sa procedurama i funkcionisanjem Mehanizma za civilnu zaštitu Unije, testiranje i uvježbavanje standardnih operativnih procedura u slučaju požara, razmjena informacija, znanja i najbolje prakse između timova za zaštitu i spašavanje od požara itd. Projekat se sprovodio u periodu od 1. februara 2017. godine do 31. januara 2018. godine (12 mjeseci). U okviru projekta, održan je završni sastanak projektnih partnera u vezi sa analizom postignutih rezultata u okviru ovog projekta, u periodu od 17. do 19. januar 2018. godine u Zagrebu (Republika Hrvatska).

5.4.2. Projekat „Jačanje kapaciteta za prvi odgovor u CBRN-u i regionalna saradnja zemalja jugoistočne Evrope, južnog Kavkaza, Moldavije i Ukrajine“

Projekat „*Jačanje kapaciteta za prvi odgovor u CBRN-u i regionalna saradnja zemalja jugoistočne Evrope, južnog Kavkaza, Moldavije i Ukrajine*“ (Ref: Europe Aid/ IFS/2014/347634), Project 44 “*Strengthening CBRN first response capabilities and regional cooperation in South East Europe, Southern Caucasus, Moldova and Ukraine*”) koji je finansirala Evropska unija, počeo je sa implementacijom u maju 2015. godine, a završen je u maju 2018. godine. Projekat je sprovodio Konzorcijum koga su sačinjavali: Belgijski nuklearni istraživački institut (CSK-CEN), Slovački institut za prvi odgovor (ISEMI), Holandski nacionalni institut za javno zdravlje i životnu sredinu (RIVM), Poljski institut za organsku hemiju (IPO) i Belgijski institut za radio elemente (IRE). Partneri na ovom projektu su UNICRI – Međuregionalni istraživački institut za kriminal i pravdu i CoE – Regionalni sekretarijat za izuzetno upravljanje. Zemlje korisnice projekta bile su: Albanija, BiH, Crna Gora, Srbija, Makedonija, Jermenija, Moldavija i Ukrajina, kao i region Kavkaza. Najveći benefit projekta jeste da je obezbijedena oprema za jedan tim spasilaca iz Službe zaštite glavnog grada Podgorica. Tokom 2018. godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- ✦ Realizovana je regionalna terenska vježba u Tirani (Republike Albanija), u periodu od 17. do 20. aprila 2018. godine. Na ovoj vježbi Crna Gora je učestvovala sa timom za djelovanje u slučaju hemijskog, biološkog, nuklearnog i radijacionog (HBRN) akcidenta, koji su činili službenici Direktorata za vanredne situacije i pripadnici Službe zaštite i spašavanja Glavnog grada Podgorica. Vježba je organizovana u cilju provjere regionalne saradnje i koordinacije bilateralnih sporazuma, procedura za prelazak granica i provjere EU smjernica za podršku zemlje domaćina, kao i provjeru znanja i vještina timova za prvi odgovor u slučaju CBRN. Pored Crne Gore, na vježbi su učestvovali timovi zemalja korisnika projekta 44: Srbije, Albanije, Makedonije i Bosne i Hercegovine. Crnogorski tim je radio na detektovanju kontaminiranog područja, a zajedno sa timom iz Bosne i Hercegovine vršio je i dekontaminaciju ostalih timova. Radilo se i u noćnim uslovima. Ocjene relevantnih predstavnika iz Konzorcijuma je da je crnogorski tim pokazao visok stepen profesionalnosti i da je na sve postavljene zadatke odgovorio na stručan i kvalitetan način u skladu sa procedurama, što je kao krajnji cilj imalo unapređenje kapaciteta za reagovanje u slučaju vanrednih situacija i ojačalo regionalnu i međunarodnu

saradnju. Istaknuta je i uloga Ministarstva unutrašnjih poslova – Direktorata za vanredne situacije u sprovođenju vježbe i pripremu i slanje tima. Takođe, na vježbi se diskutovalo i o dosadašnjim realizovanim aktivnostima i problemima koji su pratili nabavku opreme za timove za prvi odgovor.

- ◆ U periodu od 29. do 31. maja 2018. godine, u Beču je održan je finalni sastanak za ovaj projekat. Na sastanku su predstavljeni rezultati projekta kroz radne planove WP (working packet), i to: WP1- Završena je identifikacija nacionalnih kapaciteta za odgovor u CBRN-u u svim zemljama korisnicima, WP2 - Donesen je vodič za postupanje u odgovoru službi koje obezbjeđuju prvi odgovor, WP3 - Završena je isporuka opreme svim zemljama korisnicima pri čemu su opremljeni timovi spasilaca, WP4 – Organizovan je trening za trenere za prvi odgovor u CBRN, WP5 - Jačanje agencijske, regionalne i međuregionalne saradnje kroz podršku zemljama korisnicima P44 u dokumentima o SOP-vima u slučaju CBRN-a, WP6 - Organizovanje nacionalnih, regionalnih štabnih i terenskih vježbi. Na sastanku predstavnici zemalja korisnika projekta održali su prezentacije o rezultatima projekta i iskustvima, o održivosti i budućim očekivanjima. Konstatovano je da u cilju održavanja projekta treba nastaviti sa održavanjem vježbi kako nacionalnog tako i regionalnog karaktera (barem jednom godišnje), jačati međuagencijsku i regionalnu saradnju, napraviti plan upravljanja doniranom opremom i plan nabavke dodatne opreme, izraditi vodič o standardnim operativnim postupcima odgovora na CBRN incidente-akcidente i dr.

5.4.3. Projekat „ADRIATIC 2018“

Realizovan je projekat „ADRIATIC 2018“ koji se odnosio na organizovanje terenske vježbe civilne zaštite. Konzorcijum koji je implementirao projekat sačinjavali su Državna uprava za zaštitu i spašavanje Republike Hrvatske (koordinator), Direktorat za vanredne situacije MUP-a Crne Gore, Uprava za civilnu zaštitu i humanitarnu pomoć Republike Slovenije i Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture Republike Hrvatske. Ukupan budžet projekta bio je 718.174 eura, od čega je Evropska komisija pokrila 85% cjelokupnih troškova. Glavni cilj projekta bio je jačanje regionalne i prekogranične saradnje u oblasti civilne zaštite, upoznavanje sa procedurama i funkcionisanjem Mehanizma Unije za civilnu zaštitu, testiranje i uvježbavanje standardnih operativnih procedura, razmjena informacija, znanja i najbolje prakse između spasilačkih timova, poboljšanje odgovora na incidente na moru koji zahtijevaju zajednički odgovor na zagađenje mora i obale uz pomoć Mehanizma Unije za civilnu zaštitu. Projekat je sproveden u okviru Mehanizma Unije za civilnu zaštitu, u periodu od 1. januara 2017. godine do 30. juna 2018. godine (18 mjeseci).

Tokom 2018. godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- ◆ Održana je Finalna planska konferencija za terensku vježbu na temu zagađenja mora, dana 6. februara 2018. godine, u Divuljama, u Republici Hrvatskoj.
- ◆ Realizovana je štabna vježba, u periodu od 18. do 21. marta 2018. godine u Divuljama.
- ◆ Održana je radionica za evaluaciju vježbi u okviru Mehanizma za civilnu zaštitu Unije, 27. i 28. marta 2018. godine u Podgorici.
- ◆ Sprovela se međunarodna terenska vježba “ADRIATIC 2018”, u periodu od 21. do 25. maja 2018. godine na području Splitskog akvatorija. Scenario vježbe zasnivao se na

sudaru dva trajekta zbog loših vremenskih uslova, s neposrednim posljedicama požara i pomorskog zagađenja. Na vježbi je učestvovao tim iz Crne Gore sastavljen od predstavnika Direktorata za vanredne situacije MUP-a, Uprave pomorske sigurnosti i službi zaštite i spašavanja iz Kotora i Herceg Novog. Uprava pomorske sigurnosti na vježbi je učestvovala sa brodom – SAR 3 sa opremom za saniranje zagađenja mora (5 pripadnika), Služba zaštite i spašavanja Herceg Novi sa vozilom i timom za čišćenje obale koji je činilo 4 pripadnika ove službe, dok je Služba zaštite i spašavanja Kotor učestvovala sa 3 tehnička ronioca. Pored 5 predstavnika iz Direktorata za vanredne situacije koji su bili dio menadžmenta tima, Direktorat je imao dva predstavnika u timu za planiranje i kontrolu vježbe, jednog predstavnika u Timu EU za civilnu zaštitu, kao i jednog predstavnika u timu za evaluaciju vježbe. Na vježbi su učestvovala i tri posmatrača iz Ministarstva saobraćaja i pomorstva i Uprave pomorske sigurnosti. Pored timova iz Crne Gore i Hrvatske na vježbi su učestvovali i timovi iz Holandije, Slovenije i Švedske, koji su zajedničkim snagama radili na uklanjanju svih posljedica uzrokovanih sudarom. Takođe, na vježbi je učestvovao i brod čistač „Marisa-N“, opremljen opremom za suzbijanje zagađenja mora iz Ravene, koji je na raspolaganje stavila Evropska agencija za pomorsku sigurnost (European Maritime Safety Agency – EMSA).

5.4.4. Projekat „Vježba spašavanja od poplava u sjevero-istočnom dijelu Italije – NEIFLEX“

Realizovao se projekat „Vježba spašavanja od poplava u sjevero-istočnom dijelu Italije - NEIFLEX“, koji su implementirali Odsjek za civilnu zaštitu Republike Italije (vodeći partner), Direktorat za vanredne situacije MUP-a Crne Gore, Sektor za vanredne situacije MUP-a Republike Srbije, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Austrije, Odsjek za civilnu zaštitu i pripremljenost na vanredne situacije MUP-a Republike Francuske i Uprava za civilnu zaštitu i humanitarnu pomoć Republike Slovenije, u okviru Mehanizma za civilnu zaštitu Unije, u dijelu koji se odnosi na organizovanje terenskih vježbi. Cilj NEIFLEX projekta bio je jačanje operativne saradnje i interoperativnosti modula za spašavanje iz poplava na terenu u okviru vježbe, unapređenje podrške zemlje domaćina (HNS) i standardnih operativnih procedura, kao i realizovanje kampanja podizanja svijesti građana o važnosti zaštite od različitih vrsta hazarda.

Tokom 2018. godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- ✦ Održan je sastanak u vezi sa planiranjem terenske vježbe na temu poplava, u periodu od 8. do 10. marta 2018. godine u Mestru (Republika Italija).
- ✦ Realizovana je radionica o podizanju svijesti građana o različitim vrstama hazarda „IO NON RISCHIO – ja ne rizikujem“, u periodu od 7. do 9. maja 2018. godine, u Palmanovi i Mestru (Republika Italija).
- ✦ Održana je obuka za evaluatore za vježbu „NEIFLEX 2018“, u periodu od 10. do 11. maja 2018. godine u Rimu.
- ✦ Sprovedena je terenska vježba „NEIFLEX 2018“, u periodu od 6. do 10. juna 2018. godine, na širem području regije Veneto i Autonomne regije Furlanija-Julijska krajina, u Republici Italiji. Na vježbi je učestvovao crnogorski tim za spašavanje od poplava sa upotrebom čamaca sastavljen od predstavnika Direktorata za vanredne situacije MUP-a i službi zaštite i spašavanja iz Glavnog grada Podgorice, Prijestonice Cetinje i opština

- Nikšić, Ulcinj i Kotor. Pored 4 predstavnika iz Direktorata za vanredne situacije koji su bili dio menadžmenta tima, Direktorat je imao dva predstavnika u timu za kontrolu vježbe, jednog predstavnika u timu za evaluaciju vježbe, kao i jednog posmatrača vježbe. Pored timova iz Italije i Crne Gore na terenskoj vježbi učestvovali su i timovi za spašavanje od poplava iz Francuske, Slovenije, Srbije, Austrije i Ruske Federacije. U okviru vježbe, dana 9. juna, organizovana je kampanja „Io non rischio – ja ne rizikujem”.
- ✦ Održan je sastanak projektnih partnera, 4. septembra 2018. godine, u prostorijama Direktorata za vanredne situacije u Podgorici radi organizacije radionice i kampanje o podizanja svijesti građanja o važnosti zaštite od poplava u Crnoj Gori.
  - ✦ Radionica je održana u hotelu Hilton u Podgorici, 13. i 14. novembra 2018. godine i bila je posvećena, prije svega, volonterima koji su prošli dvodnevnu obuku za sprovođenje kampanja podizanja svijesti građana i djece o rizicima od različitih vrsta hazarda sa akcentom na rizik od poplava, prema programu koji se sprovodi u Republici Italiji od strane njihovog Odsjeka za civilnu zaštitu. Ovakva obuka se prvi put organizovala u Crnoj Gori i nju su pohađali predstavnici specijalističkih jedinica – Crvenog krsta Crne Gore, Asocijacije speleoloških društava Crne Gore i radioamatera, dobrovoljnih vatrogasnih društava, volonterskih klubova Gimnazije „Slobodan Škerović“, Srednje medicinske škole i Srednje Građevinsko-geodetske škole „Ing. Marko Radović“ iz Podgorice, kao i predstavnici opštinskih službi za zaštitu i spašavanje, lokalnih samouprava, Direktorata za vanredne situacije MUP-a i Uprave carina. Pored predstavnika iz Crne Gore na radionici su učestvovali i predstavnici nadležnih institucija za zaštitu i spašavanje i volonteri iz Republike Austrije, Republike Italije, Republike Francuske, Republike Slovenije i Republike Srbije, ukupno 72 učesnika.
  - ✦ Nakon radionice, 15. novembra 2018. godine, održala se kampanja „Budi spreman, smanji rizik“, na Trgu Nezavisnosti u Podgorici i u Kotoru ispred Glavnih gradskih vrata. Kampanju su sprovodili službenici Direktorata za vanredne situacije MUP-a u saradnji sa drugim subjektima sistema zaštite i spašavanja (službama zaštite i spašavanja i drugim operativnim jedinicama za zaštitu i spašavanje). Cilj kampanje bio je da se građani, kroz razgovor, što bolje upoznaju sa rizikom od poplava, kao i da se informišu kako treba da se ponašaju prije, za vrijeme i nakon poplava. Građanima se tokom kampanje podijelio promotivni materijal (brošura o poplavama, uputstvo za ponašanje u slučaju poplava, letak o broju 112 i drugi materijali). U okviru projekta osmišljena je naša nacionalna kampanja i razvijen slogan kampanje „Budi spreman, smanji rizik“, tako da se kampanja tokom decembra održala i u drugim gradovima u Crnoj Gori.
  - ✦ Održan je završni sastanak Upravljačke grupe, u periodu od 13. do 14. decembra 2018. godine u Rimu.

5.4.5. Višekorisnički IPA program koji se odnosi na procjenu rizika od katastrofa i mapiranje (IPA Disaster Risk Assessment and Mapping – IPA DRAM)

Tokom 2018. godine nastavljene su aktivnosti u okviru Višekorisničkog IPA programa koji se odnosi na procjenu rizika od katastrofa i mapiranje (*IPA Disaster Risk Assessment and Mapping – IPA DRAM*), koji ima za cilj da omogući unapređenje nacionalnih sistema za prikupljanje podataka o gubicima u slučaju katastrofa i pruži podršku pri izradi procjene rizika od

katastrofa i mapiranju radi dostizanja neophodnih standarda i integracije u Mehanizam za civilnu zaštitu Unije. Program je zvanično počeo sa realizacijom 1. decembra 2016. godine i trajaće do 30. novembra 2019. godine (36 mjeseci), a države korisnice programa su: Albanija, Bosna i Hercegovina, Makedonija, Kosovo, Crna Gora, Srbija i Turska. Konzorcijum koji implementira program čine: Švedska agencija za vanredne situacije (MSB), Odsjek za civilnu zaštitu Republike Italije (DPC), Uprava Republike Slovenije za civilnu zaštitu i humanitarnu pomoć (URSZR), Državna uprava za zaštitu i spašavanje Republike Hrvatske (DUZS) i italijanska istraživačka fondacija za praćenje stanja životne sredine (CIMA Research Foundation).

Tokom 2018. godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- ✚ Održani su treći sastanak Upravnog odbora Programa za procjenu rizika od katastrofa i mapiranje – IPA DRAM i regionalna radionica IPA DRAM-a na temu izrade procjene rizika od katastrofa sa naglaskom na zemljotres kao hazard, u Antaliji, Republika Turska;
- ✚ Realizovana je tehnička radionica na temu “DLD Desinventar Sendai” u Crnoj Gori;
- ✚ Održan je sastanak Upravnog odbora IPA DRAM-a i regionalna radionica na temu “DLD Desinventar Sendai” u Ljubljani, Slovenija;
- ✚ Održan je prvi sastanak Radne grupe vezano za izradu nacionalne Procjene rizika od katastrofa u Crnoj Gori.

✚ **Izrada baze podataka o štetama od elementarnih nepogoda – DESINVENTAR SENDAI**

Kroz učešće u Programu za procjenu rizika od katastrofa i mapiranje (*IPA DRAM*) koji finansira EU u zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj, Crna Gora je dobila mogućnost da uz finansijsku podršku Kancelarije Ujedinjenih nacija za smanjenje rizika od katastrofa u Evropi (*UNISDR*) uspostavi nacionalnu bazu podataka o štetama od elementarnih nepogoda – *DESINVENTAR SENDAI*. S tim u vezi, u periodu od 25. do 26. septembra 2018. godine u Podgori, održana je radionica na temu uspostavljanja baze podataka o štetama od elementarnih nepogoda u Crnoj Gori i angažovana su dva konsultanta koji su zaduženi za prikupljanje naznačenih podataka od svih jedinica lokalne samouprave u Crnoj Gori, kao i institucija na nacionalnom nivou. Konsultanti su učestvovali na tehničkoj i regionalnoj radionici na temu *DESINVENTAR SENDAI DLD* koje su IPA DRAM i UNISDR organizovali u Crnoj Gori i Sloveniji. Krajem godine izvršena je obuka dva predstavnika Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore u Njemačkoj na temu dalje implementacije i upravljanja Desinventar Sendai bazom podataka o štetama od elementarnih nepogoda na državnom nivou, čija realizacija počinje u martu 2019. godine.

5.4.6. GIZ projekat pod nazivom Adaptacija na klimatske promjene u oblasti prekograničnog upravljanja rizikom od poplava za zemlje Zapadnog Balkana (*Climate Change Adaptation in Transboundary Flood Risk Management for the Western Balkan*)

Službenici Direktorata za vanredne situacije, u periodu od 5. aprila do 4. maja 2018. godine realizovali su kampanju pod nazivom “Edukacija djece i odraslih u školama i lokalnim zajednicama ugroženim od poplava u području Skadarskog jezera i rijeke Bojane”, koja je obuhvatila: pripremu i štampanje teksta brošure za postupanje djece prije, tokom i nakon

dogadjanja poplava; pripremu prezentacije o poplavama za odrasle; pripremu prezentacije o poplavama za djecu; realizaciju prezentacija u mjesnim zajednicama, kao i prezentovanje u osnovnim školama. Edukacijom u mjesnim zajednicama i osnovnim školama obuhvaćena su lica koja žive u područjima ugroženim poplavama u Glavnom gradu Podgorica, Prijestonici Cetinje i opštinama Bar i Ulcinj što je u neophodnoj mjeri povećalo njihov nivo znanja i svijesti o načinima postupanja u slučaju poplava.

5.4.7. Projekat DIRECT – Budimo otporni na nepogode

Direktorat za vanredne situacije MUP-a Crne Gore i FORS Montenegro su 1. januara 2017. godine započeli realizaciju projekta *DIRECT – Budimo otporni na nepogode*, koji finansira Generalni direktorat za evropsku civilnu zaštitu i aktivnosti humanitarne pomoći Evropske komisije (DG ECHO). Projekat se realizuje u partnerstvu sa Vatrogasno-spasilačkom službom opštine Kranj iz Slovenije, Vatrogasno-spasilačkom brigadom Moravsko-Šleskog kraja i Udruženjem vatrogasaca iz Češke.

Projekat ima za cilj unapređenje pripremljenosti lokalnih zajednica, institucija i službi za efikasniji odgovor na prirodne i druge nepogode. Najvažnije projektne aktivnosti uključuju treninge za spasioce na teme vezane za zaštitu i spašavanje u slučajevima požara, poplava, zemljotresa i dr., terenske vježbe spašavanja, treninge na temu smanjenja rizika od katastrofa, izradu evakuacionih planova za škole i lokalne zajednice, vježbe evakuacije, kampanju informisanja stanovništva o rizicima od katastrofa, studijsku posjetu EU, međunarodne konferencije na temu smanjenja rizika od katastrofa itd. Važan segment projekta je međunarodna saradnja u ovoj oblasti koja će dovesti do razmjene iskustava i modela dobrih praksi, kako između institucija i službi koje se bave zaštitom i spašavanjem, tako i samih spasilaca koji se u svom poslu često suočavaju sa istim zadacima i izazovima.

Ukupna vrijednost projekta iznosi 736.257,34 eura, od čega je doprinos Evropske unije 552.131 euro, ili 75% ukupnih projektnih troškova. Za Crnu Goru je opredijeljeno 288.795 eura, od čega EU finansira 218.582 eura. Realizacija projekta će trajati 24 mjeseca.

Tokom 2018. godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- ✦ Organizovan je trening i vježba za spasioce iz Crne Gore, Slovenije i Češke na temu *Spasavanje uz korišćenje užadi* u kojima je učestvovalo 10 predstavnika iz Crne Gore (9 pripadnika operativnih jedinica za zaštitu i spasavanje i jedan pripadnik Direktorata za vanredne situacije), u periodu od 19. do 22. marta 2018. godine, u Sloveniji;
- ✦ Realizovana je obuka za spašavanje na brzim vodama po međunarodno prizatom programu obuke Resque 3 International koja je trajala od 28. maja do 1. juna 2018. godine na sastavku Zete i Morače. Na obuci je učestvovalo 14 predstavnika iz Crne Gore (13 spasilaca-vatrogasaca iz Crne Gore i jedan pripadnik Direktorata za vanredne situacije), 7 spasilaca iz Slovenije i 10 iz Češke. Nakon obuke održana je i pokazna vježba;
- ✦ Održana je obuka za smanjenje rizika od katastrofa, u periodu od 19. do 22. juna 2018. godine, u Kolašinu za 21 predstavnika lokalne uprave, obrazovnih i zdravstvenih institucija iz Crne Gore;
- ✦ Održana je konferencija na temu "Upravljanje rizicima od nepogoda i otporni gradovi" 28. i 29. juna 2018. godine, u Kolašinu, kao i konferencija na temu "Uključenost na

lokalnom nivou u smanjenju rizika od katastrofa” na Bledu, Slovenija, u periodu od 30. od 31. avgusta 2018. godine;

- ✦ Realizovana je obuka na temu spašavanje uz korišćenje užadi na nepristupačnim terenima za 7 predstavnika iz Crne Gore (6 pripadnika operativnih jedinica za zaštitu i spasavanje iz službe zaštite i spasavanja Podgorica, Nikšić, Žabljak i Gorske službe spasavanja i jednog pripadnika Direktorata za vanredne situacije), u periodu od 16. do 20. septembra 2018. godine, u Sloveniji;
- ✦ Održana je obuka na temu spašavanje u slučajevima zemljotresa za 11 predstavnika iz Crne Gore (10 pripadnika službi zaštite i spašavanja i jedan pripadnik Direktorata za vanredne situacije), u periodu od 9. do 12. oktobra 2018. godine, u Češkoj.

5.4.8. Projekat „Nepogode ne poznaju granice”

Projekat „Nepogode ne poznaju granice” započeo je sa realizacijom 17. aprila 2018. godine, a realizuju ga Direktor za vanredne situacije MUP-a u saradnji sa Fondacijom za razvoj sjevera (FORS Montenegro). Cilj projekta je jačanje kapaciteta institucija i službi iz Crne Gore i Albanije koje se bave zaštitom i spašavanjem i smanjenjem rizika od katastrofa, sa akcentom na zaštitu od poplava, kao i informisanje stanovništva o rizicima od poplava. Dvogodišnji projekat će biti realizovan u Crnoj Gori i Albaniji, a glavne aktivnosti uključuju nabavku opreme za zaštitu i spašavanje od poplava i prognoziranje hidrometeoroloških prilika, treninge za predstavnike institucija i službi koje se bave zaštitom i spašavanjem i upravljanjem u slučaju elementarnih (prirodnih) nepogoda, tehničko-tehnoloških i drugih nesreća, prekogranične pokazne vježbe, ažuriranje baze podataka poplava u regionu Skadarskog jezera, seminar o modelima dobre prakse koja je u pitanju zaštita od poplava i kampanju informisanja stanovništva o rizicima od poplava, preventivnim mjerama i aktivnostima zaštite i spašavanja. Projekat finansira Evropska unija u okviru Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija 2014-2020, a u Republici Albaniji realizovaće ga Prefektura Skadar.

Tokom 2018. godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- ✦ Nabavljena je oprema za Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore;
- ✦ Pripremljen je letak o broju 112, u cilju informisanja stanovništva o ovom jedinstvenom evropskom broju za hitne slučajeve;
- ✦ Pripremljena je brošura o rizicima i zaštiti od poplava, u cilju informisanja stanovništva o uzrocima nastanka poplava, opasnostima koje nam od njih prijete, ali i načinima pravilnog ponašanja, sprečavanja i smanjivanja štetnih posljedica po živote i zdravlje ljudi, životnu sredinu, kulturno-istorijsko nasljeđe, privredne aktivnosti i infrastrukturu;
- ✦ Održan je trening na brzim vodama u periodu od 27. do 31. oktobra u Podgorici (po modelu Rescue 3) za 26 spasilaca iz Crne Gore i Albanije, koja je uključivala teoretski i praktični dio a tokom koje su učesnici imali priliku da od licenciranih instruktora iz Hrvatske gorske službe spasavanja uče o savremenim metodama zaštite i spasavanja u slučajevima poplava i na brzim vodama;

Održana je prekogranična pokazna vježba na temu zaštite i spašavanja u slučaju poplava dana 31. oktobra u Podgorici. Na vježbi je 26 spasilaca iz Crne Gore i Albanije provjerilo i pokazalo spremnost za spasavanje u slučajevima poplava i na brzim vodama po sistemu Rescue 3.

5.4.9. Projekat 3 WATCH OUT – Trilateralni model civilne zaštite: Putevi, instrumenti i izazovi za našu bezbjednost

Projekat 3 WATCH OUT – Trilateral model of civil protection: WAYS, TOOLS and CHALLENGES FOR OUR SAFETY (Trilateralni model civilne zaštite: Putevi, instrumenti i izazovi za našu bezbjednost), odobren je za finansiranje u okviru IPA INTERREG Programa prekogranične saradnje između Italije, Crne Gore i Albanije i implementiraju ga Odsjek za civilnu zaštitu Regije Pulja, Univerzitet u Bariju – Odsjek za poljoprivredu i životnu sredinu, Regionalni savjet Lezha-e, nevladine organizacije "Istraživanje i saradnja" i "Partnerstvo za razvoj" i Direktorat za vanredne situacije MUP-a Crne Gore. Cilj projekta je unapređenje stanja životne sredine u programskoj oblasti kroz prekograničnu saradnju u prevenciji rizika, podizanju svijesti o značaju preventivnog djelovanja i organizovanju obuka za pripadnike operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje.

S obzirom da je jedna od aktivnosti projekta i instalacija sistema za praćenje i kontrolu parametara životne sredine, koji će biti povezan sa platformom koja će se kreirati u okviru ovog projekta kako bi se nadgledale opasnosti i sprovele mjere prevencije rizika u tri uključene zemlje, potpisan je Ugovor o saradnji na implementaciji ovog projekta između Direktorata za vanredne situacije MUP-a, Agencije za zaštitu prirode i životne sredine i Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore, 14. juna 2018. godine, u Podgorici. Takođe, potpisan je i Ugovor o saradnji na projektu između projektnih partnera, dana 19. juna 2018. godine.

Tokom 2018. godine održani su: uvodni (kick off) sastanak, 24. i 25. jula 2018. godine u Bariju, sastanak sa predstavnicima Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju i Agencije za zaštitu prirode i životne sredine radi početka implementacije radnog paketa T1 koji se odnosi na prikupljanje podataka i mapiranje identifikovanih rizičnih područja, 17. septembra 2018. godine, u prostorijama Direktorata za vanredne situacije u Podgorici i sastanak projektnih partnera preko skype-a, 27. novembra 2018. godine, na kojem su razmijenjene informacije o dosadašnjim realizovanim aktivnostima, dogovorene buduće aktivnosti, kao i razmatrano finansijsko pitanje – tj. kada će se uplatiti planiranih 20% finansijskih sredstava od strane EU, radi pokrivanja troškova kick-off sastanka iz jula 2018. godine i angažovanja eksperata na projektu. Određen je ekspert koji će raditi na implementaciji aktivnosti WPT T1 – koja se odnosi na prikupljanje podataka i mapiranje identifikovanih rizičnih područja. U narednom periodu sa ekspertom je potrebno potpisati ugovor o angažovanju na projektu.

5.4.10. Projekat „Na dobrovoljnoj bazi zasnovana Međunarodna online sredstva (V-IOLA)“

Projekat „*Na dobrovoljnoj bazi zasnovana Međunarodna online sredstva – Volunteer-based – International On-Line Asset*“ (V-IOLA)“, odobren je za finansiranje u okviru Programa EU – AID VOLUNTEERS i odnosi se na jačanje efikasnosti lokalnih kapaciteta za zaštitu i spašavanje kako bi se osigurala kvalitetna pomoć ljudima pogođenim nesrećama i kriznim situacijama povećanjem broja volontera koji mogu pomoći u slučaju prirodnih (elementarnih) nepogoda, tehničko-tehnoloških i drugih nesreća i ranom oporavku, kao i na poboljšanje podrške operacijama sa udaljenih mjesta. Vodeći partner je Odsjek za civilnu zaštitu Republike Italije, a u realizaciju projekta je uključeno ukupno 14 institucija i organizacija, i to iz Italije, Crne Gore,

Mađarske, Rumunije i Srbije koje su nadležne za poslove zaštite i spašavanja i humanitarne pomoći. Projekat u Crnoj Gori implementira Direktorat za vanredne situacije MUP-a, Crveni krst Crne Gore i FORS Montenegro – Fondacija za razvoj sjevera Crne Gore. Projekat je započeo sa realizacijom 1. januara 2018. godine i predviđeno je da traje do 31. oktobra 2019. godine (22. mjeseca). Budžet projekta je 634.428,83 eura.

Uvodni (kick-off) sastanak projektnih partnera u vezi sa realizacijom projekta, održan je 20. marta 2018. godine, u Rimu (Republika Italija) i na njemu su učestvovali predstavnici Konzorcijuma iz Italije, Crne Gore, Mađarske, Rumunije i Srbije. U okviru projekta, u periodu od 6. do 7. septembra 2018. godine u Podgorici, održan je radni sastanak predstavnika Konzorcijuma u vezi sa održavanjem obuke za volontere na temu smanjenja rizika od katastrofa i mapiranja, kao i u vezi dogovora oko narednih koraka koji treba da se sprovedu radi implementacije projekta

5.4.11. EU MODEX LOT2 projekat (2018-2019)

U maju 2018. godine započelo se sa implementacijom projekta u okviru Mehanizma za civilnu zaštitu Unije (u okviru LOT 2 dijela poziva za ciklus vježbi za period 2018-2019), koji se odnosi na organizovanje terenskih modulskih vježbi – EU ModEX na temu spašavanja u slučaju poplava i šumskog požara, koji zajedno implementiraju APELL Fondacija iz Rumunije (glavni aplikant), Generalni inspektorat za vanredne situacije MUP-a Rumunije, Državna uprava za zaštitu i spašavanje Republike Hrvatske, Odsjek za civilnu zaštitu regiona Pijemont iz Italije i Direktorat za vanredne situacije MUP-a Crne Gore. Projektom je planirano da se jedna terenska modulska vježba na temu spašavanja od poplava organizuje u Crnoj Gori na teritoriji opština Nikšić i Danilovgrad, u periodu od 13. do 17. maja 2019. godine.

5.4.12. Pilot projekat civilne napredne regionalne koordinacije u hitnim situacijama (Advanced Regional Civil Emergency Coordination Pilot – ARCECP)

Pilot projekat civilne napredne regionalne koordinacije u hitnim situacijama predstavlja projekat u okviru NATO SPS programa „Naukom za mir i bezbjednost“. Cilj ovog projekta je unapređenje sistema zaštite i spašavanja kroz razvijanje i implementaciju NICS sistema (zadnja generacija sistema za koordiniranje i upravljanje u vanrednim situacijama) u Crnoj Gori, Hrvatskoj, Makedoniji i Bosni i Hercegovini. Takođe, ovim projektom se mogu uvezati sve jedinice prvog odgovora i ostale relevantne institucije u sistemu zaštite i spašavanja u jedinstven sistem za komunikaciju, koordinaciju i razmjenu podataka. Ovaj sistem, prije svega, omogućava bolju logistiku na terenu, tj. mogućnost da spasioци, mimo komunikacije, raspolazu sa svim neophodnim informacijama za aktuelnu nesreću/zbivanje. Budžet projekta za potrebe sistema zaštite i spašavanja u Crnoj Gori je 831.600 €.

NICS je mobilan, web-bazirani sistem (internet sistem) za komandovanje i kontrolu svih vrsta nesreća, od prvog odgovora – prilikom redovnih događaja, do ekstremnih situacija, katastrofalnih nesreća čak i vanrednog stanja, koje zahtijevaju angažovanje cijelog državnog aparata, kao i angažmana jedinica za zaštitu i spašavanje drugih država sa kojima su sklopljeni ugovori o bilateralnoj saradnji.

U toku 2018. godine intenzivno se radilo na prioritarnim zadacima, razvijanju NICS-a i njegovom prilagođavanju sistemu zaštite i spašavanja, testiranju NICS sistema i otklanjanju primijećenih nepravilnosti (Bug-ova), uvezivanju sa postojećim sistemom CoordCom, kao i na projektnim zadacima mladih istraživača u projektu:

1. Aplikaciji 112 za android platformu (beta verzija) koja je osmišljena da omogući kvalitetnije i brže lociranje građana-turista u nevolji zbog GPS tehnologije lociranja, ubrza odgovor hitnih službi, kao i obezbijedi adekvatne informacije građanima-turistima kao što su stanje na putevima, alternativne rute, meteorološko stanje i sl. Googleov billing nalog je problem jer bez njega app ne može da radi, treba ga plaćati da bi aplikacija funkcionisala;
2. Na izradi web servisa za povezivanje-komunikaciju baza podataka CoordComa i Web baze nacionalnih resursa;
3. Na studiji pokrivenosti GSM signalom teritorije Crne Gore, jer se kao osnovno sredstvo za komunikaciju u NICS App koristi internet;
4. Izradi adresara, jedne od 4 predviđene baze za nacionalne resurse;
5. Integraciji sistema CoordCom i NICS.

Tokom 2018. godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- ✦ U sklopu NATO EADRCC međunarodne terenske vježbe upravljanja posljedicama vanrednih situacija „SRBIJA 2018“, koja se održala u Mladenovcu, organizovana je prezentacija NICS sistema i njegovih mogućnosti mnogobrojnim timovima i predstavnicima zemalja na vježbi;
- ✦ Učestvovanje na štabnoj (TTX) vježbi u Opatiji (Republika Hrvatska) i obuci timova za NICS korišćenje koju je organizovala Državna uprava za zaštitu i spasavanje Republike Hrvatske;
- ✦ Učestvovanje na terenskoj vježbi u Neumu (BiH) i obuci timova za korišćenje NICS sistema, koju je organizovalo Ministarstvo sigurnosti BiH;
- ✦ Učestvovanje na obuci timova za korišćenje NICS sistema u Skoplju, koju je organizovao Centar za upravljanje krizama Republike Makedonije;
- ✦ Izvršena je obuka trenera NICS sistema u Bostonu (SAD) i radilo se na razvijanju NICS aplikacije u MIT LL-u, predstičnom Bostonskom tehničkom univerzitetu.

U cilju realizacije ovog projekta od novembra 2017. godine organizovani su timovi za razvijanje i testiranje NICS sistema koji jednom mjesečno imaju sastanke na kojima se iznose rezultati testiranja i zahtjevi za razvijanje određenih stavki i potreba u NICS sistemu. I dalje su aktuelni problemi koji moraju biti riješeni da bi se projekat uspješno realizovao, a koji su u startu, kada je projekat prihvaćen, predstavljeni Ministarstvu unutrašnjih poslova i definisani kao obaveza, a odnose se na sledeće:

- ✦ U projektnom timu moraju biti angažovana profesionalna IT lica (informatičari) iz MUP-a koja sprovode projekat na državnom nivou, a koja će i kasnije održavati sistem;
- ✦ Obezbeđivanje kancelarije/laboratorije za mlade istraživače, koja će biti opremljena iz budžeta projekta;
- ✦ Sala za edukaciju sa minimum 15 radnih stanica (opremljena iz budžeta projekta);

- ✚ Proširenje rek prostorije (serverska prostorija OKC 112) da bi mogli da se koriste servisi NICS sistema (podaci se ne mogu stavljati na tuđe servere – cloud zbog specifičnosti poslova MUP-a, a postojeći kapaciteti rek prostorije ne dozvoljavaju korišćenje dodatne neohodne opreme i servera za NICS sistem) itd.

5.5. Ostale aktivnosti na polju regionalne i međunarodne saradnje

Kada je u pitanju regionalna saradnja, tokom 2018. godine, Direktorat za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova aktivno je učestvovao u aktivnostima u okviru **Inicijative za pripremljenost i prevenciju katastrofa u jugoistočnoj Evropi (DPPI SEE)**, tako da se učestvovalo na dva regionalna sastanka, koja su održana u periodu od 3. do 5. aprila 2018. godine u Ankari (Turska), odnosno u periodu od 5. do 7. novembra 2018. godine u Sarajevu (Bosna i Hercegovina), regionalnoj konferenciji o zaštiti i spašavanju od požara, kao i na jednom seminaru, vježbi, programu za posmatrače za terensku vježbu „EU-MODEX Montana“, sastanku INSARAG tim lidera i obuci koja se odnosila na tehnike spašavanja upotrebom kanapa u urbanim sredinama.

U okviru međunarodne saradnje u oblasti smanjenja rizika od katastrofa učestvovalo se na **Evropskom forumu za smanjenje rizika od katastrofa**, u periodu od 21. do 23. novembra 2018. godine u Rimu.

U okviru Programa bilateralne saradnje za 2018. godinu u oblasti zaštite i spašavanja između Direktorata za vanredne situacije i Uprave za civilnu zaštitu i humanitarnu pomoć Republike Slovenije⁹ upriličena je posjeta predstavnika Crne Gore Trening centru u Igu, u periodu od 11. do 12. aprila 2018. godine na temu „Razmjena dobrih praksi i iskustava iz oblasti obrazovanja i obuke“. Takođe, realizovana je i posjeta predstavnika Uprave za civilnu zaštitu i humanitarnu pomoć Republike Slovenije Direktoratu za vanredne situacije, u periodu od 25. do 26. septembra 2018. godine sa ciljem razmjene dobrih praksi i iskustava iz oblasti obrazovanja i obuke operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje, kao i izrade Predloga zakona o zaštiti od požara.

Po pitanju evropskih integracija učestvovalo se u izradi Programa pristupanja Crne Gore EU 2019-2020, kao i određivanju relevantnosti CELEX-a.

Vršena je i izrada tromjesečnih i polugodišnjih izvještaja o realizaciji mjera iz Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranje terorizma za period 2015-2018, iz nadležnosti Direktorata za vanredne situacije.

Izvršeno je popunjavanje Upitnika za Godišnji izvještaj za „IHR 2018 Međunarodni zdravstveni pravilnik“ u okviru nacionalne samoprocjene o kapacitetima za nadzor, reagovanje i javljanje o događajima koji mogu ugroziti javno zdravlje na međunarodnom nivou.

Tokom 2018. godine, ispunjavale su se obaveze i prema Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju (IAEA). Radilo se na samoprocjeni kapaciteta za pripravnost i odgovor na radiološke vanredne događaje na moru i lukama popunjavanjem Upitnika u okviru projekta „Regionalna saradnja mediteranskih zemalja i koordinacija aranžmana pripreme i odgovora na

⁹ Ovaj bilateralni program izrađen je na osnovu Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Slovenije o saradnji u oblasti zaštite od prirodnih i drugih katastrofa (”Službeni list Crne Gore – međunarodni ugovori”, broj 11/10) koji je potpisan 28. januara 2010. godine u Ljubljani.

moru i lukama”, koji sprovodi Međunarodna agencija za atomsku energiju (IAEA) iz Beča, u periodu 2018. i 2019. godine. Održane su dvije simulacione vježbe, i to: “*Ecurie exercises advisory*” sa ciljem testiranja međusobne komunikacije kontaktnih tačaka, kao i aktiviranja aranžmana za odgovor na transnacionalne akcidente, aktiviranja bilateralnih i multiracionalnih aranžmana, slanja zahtjeva za pomoć i dr. kao i *simulaciona vježba za testiranje aranžmana za transnacionalni odgovor u slučaju radijacionog odgovora*, koju je sproveo IEC IAEA Centar za incidente Međunarodne Agencije za atomsku energiju iz Beča.

Agencija Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR) u Crnoj Gori donirala je Direktoratu za vanredne situacije opremu za hitne intervencije. Direktor je na korišćenje dobio 3.200 termalnih ćebadi, 1.200 sunderastih podloga za spavanje, 130 plastičnih cerada, 70 vreća za spavanje, šest montažnih objekata za hitni smještaj ljudi i četiri plastične cerade, ukupne vrijednosti oko 36.500 eura

6. PETA KONFERENCIJA NACIONALNE PLATFORME ZA SMANJENJE RIZIKA OD KATASTROFA

Odbor za smanjenje rizika od katastrofa organizovao je 28. i 29. juna 2018. godine, u Kolašinu, Petu konferenciju Nacionalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa, na kojoj je predstavljena Strategija za smanjenje rizika od katastrofe sa Dinamičkim planom aktivnosti za sprovođenje Strategije za period 2018-2023. godine.

Platforma je okupila veliki broj predstavnika različitih struktura sistema zaštite i spašavanja u Crnoj Gori, državnih organa, organa državne uprave i organa lokalne samouprave, naučne i akademske zajednice, privatnih kompanija i preduzeća, nevladinih organizacija, lokalnih zajednica, međunarodnih i regionalnih organizacija, kao i brojne predstavnik medija.

Kroz brojne prezentacije i panel diskusije predstavljena je Strategija za smanjenje rizika od katastrofe sa Dinamičkim planom aktivnosti za sprovođenje Strategije za period 2018-2023. godine. Detaljno je analizirana posvećenost prioritetima i globalnim ciljevima, utvrđenih Sendai okvirom, kao i realizaciji najbitnijih aktivnosti u oblasti smanjenja rizika od katastrofa na nacionalnom i lokalnom nivou, i to kroz izradu: lokalnih strategija za smanjenje rizika od katastrofa; nacionalne procjene rizika od katastrofa; lokalnih procjena rizika od katastrofa; nacionalnih planova za zaštitu i spašavanje za različite vrste rizika; lokalnih planova za zaštitu i spašavanje za različite vrste rizika, te kroz uspostavljanje adekvatnog zakonskog okvira u oblasti smanjenja rizika od katastrofa na nacionalnom i lokalnom nivou i nastavak edukacije i podizanje nivoa znanja u oblasti smanjenja rizika od katastrofa kroz sprovođenje Međupredmetnog programa u oblasti smanjenja rizika od katastrofa itd.

Predstavljen je i prvi Akcioni plan za sprovođenje Strategije za smanjenje rizika od katastrofa za period 2018/2019. godine. Takođe, razmijenjena su mišljenja, informacije, iskustva i najbolje prakse između učesnika, u upravljanju rizicima u Crnoj Gori, regionu i zemljama EU. Analizirana su iskustva i modeli bilateralne, regionalne i međunarodne saradnje u smanjenju rizika od katastrofa. Kao jedna od vrlo važnih tema, nametnula se i uloga sredstava javnog informisanja prilikom događanja različitih vrsta katastrofa¹⁰.

¹⁰ Zaključci Konferencije dati su u Prilogu broj 2.

Crna Gora je održavanjem Pete konferencije Nacionalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa nastavila kontinuirano da radi na realizaciji strateških prioriteta i ciljeva **Sendai okvira za smanjenje rizika od katastrofa (2015-2030)**.

7. BUDŽET

Budžetom Ministarstva unutrašnjih poslova za 2018. godinu, za potrebe Direktorata za vanredne situacije bio je obezbijeđen iznos od 5.644.012,72 eura, što je predstavljalo značajno uvećanje sredstava za potrebe sistema zaštite i spašavanja u odnosu na prethodne godine.

Struktura utrošenih sredstava po pozicijama je:

- bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca.....	1.936.791,80 eura;
- ostala lična primanja.....	28.220,92 eura;
- rashodi za materijal	220.000,00 eura;
- rashodi za usluge	45.500,00 eura;
- rashodi za tekuće održavanje.....	200.000,00 eura;
- ostali izdaci.....	118.500,00 eura;
- transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru.....	55.000,00 eura
- kapitalni izdaci.....	3.040.000,00 eura.

Iz ovakve strukture utrošenih sredstava jasno se vidi da i porud povećanih ulaganja nije bilo dovoljno novca za potrebe razvoja sistema zaštite i spašavanja, za uspostavljanje Nacionalnog trening centra, osposobljavanje i usavršavanje pripadnika operativnih jedinica, nabavku nove opreme i sredstava, angažovanje pripadnika operativnih jedinica u aktivnostima zaštite i spašavanja, itd.

Budžetom Ministarstva unutrašnjih poslova za 2019. godinu za potrebe Direktorata za vanredne situacije obezbijeđen iznos od 3.497.529,33 eura.

8. OCJENA STANJA, ZADACI I PRIORITETI U 2019. GODINI

Aktivnosti koje su tokom 2018. godine sprovodili subjekti sistema zaštite i spašavanja iz svoje nadležnosti i postignuti rezultati doprinijeli su unapređenju sistema zaštite i spašavanja, posebno u stvaranju uslova za efikasno koordiniranje i rukovođenje u zaštiti i spašavanju i smanjenju rizika od katastrofa.

Posebno ističemo značaj donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija, Nacionalnih planova zaštite i spašavanja od požara i zemljotresa, Akcionog plana za sprovođenje Strategije za smanjenje rizika od katastrofa za period 2018-2019. godine i Izveštaja o realizovanim aktivnostima iz ovog Akcionog plana za 2018. godinu, kao i donošenje značajnog broja podzakonskih akata shodno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i spašavanju, učestvovanja na NATO EADRCC međunarodnoj terenskoj vježbi upravljanja posljedicama vanrednih situacija „SRBIJA 2018“ i drugim regionalnim i nacionalnim štabnim i terenskim vježbama, održavanja V konferencije Nacionalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa, uspješne implementacije velikog broja programa i projekata, učestvovanja u aktivnostima u okviru Mehanizma za civilnu zaštitu Unije i NATO-a, kao i učešća u drugim aktivnostima vezanim za evroatlantske integracije itd.

Radi dalje dogradnje sistema zaštite i spašavanja u Crnoj Gori potrebno je:

- ✓ nastaviti sa usklađivanjem normativnih akata sa pravnom tekovinom EU i stvaranjem uslova za njihovu potpunu implementaciju;
- ✓ poboljšati aktivnosti na polju preventivnog djelovanja radi smanjenja posljedica mogućih hazarda;
- ✓ formirati jedinice i timove civilne zaštite;
- ✓ nastaviti sa organizovanjem stručnog osposobljavanja i usavršavanja operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje;
- ✓ nastaviti sa jačanjem svijesti građana o značaju i potrebi organizovanog i efikasnog djelovanja u većim nesrećama itd.

Shodno navedenom, a u cilju nadogradnje uspostavljenog sistema zaštite i spašavanja identifikovane su prioritetne aktivnosti koje je neophodno realizovati u 2019. godini, i to:

1. dalje normativno uređenje sistema;
2. sprovođenje aktivnosti iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije za smanjenje rizika od katastrofa za period 2018-2019, za 2019. godinu;
3. izrada Akcionog plana za sprovođenje Strategije za smanjenje rizika od katastrofa za period 2020-2021;
4. izrada nacionalnih planova zaštite i spašavanja od poplava i tehničko-tehnoloških nesreća;
5. rad na izradi Procjene rizika od katastrofa;
6. nastavak realizacije programa i projekata koji su započeti u prethodnoj godini, kao i realizacija novih programa i projekata sa ciljem unapređenja stanja sistema zaštite i spašavanja u Crnoj Gori;
7. održavanje uspostavljene i dalji razvoj bilateralne i regionalne saradnje, implementacija preuzetih obaveza u skladu sa međunarodnim sporazumima, učestvovanje u aktivnostima i radnim tijelima Mehanizma za civilnu zaštitu Unije, učestvovanje u radu Komiteta za civilno planiranje u vanrednim situacijama (CEPC), Grupe za civilnu zaštitu (Civil Protection Group) i drugim aktivnostima u okviru NATO-a;
8. učestvovanje na štabnim i terenskim nacionalnim i međunarodnim vježbama, kao i organizovanje EU MNE ModEX vježbe na temu poplava u opštinama Nikšić i Danilovgrad, u periodu od 13. do 17. maja 2019. godine i regionalne terenske "NICS Montenegro 2019" vježbe na temu šumskih požara, koja će se održati u oktobru 2019. godine;
9. sprovođenje stručnog osposobljavanja i usavršavanja pripadnika operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje u skladu sa planom i programom;
10. održavanje VI konferencije Nacionalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa;
11. nastavak jačanja svijesti građana i djece o zaštiti i spašavanju u slučaju zemljotresa sa posebnim akcentom na edukaciju putem medija;
12. jačanje saradnje sa lokalnim samoupravama i podizanje svijesti nadležnih lokalnih subjekata na teme vezane za smanjenje rizika od katastrofa i zaštite i spašavanja;

13. unapređenje saradnje sa svim državnim organima i organima državne uprave, ustanovama, institucijama, preduzećima, predstavnicima civilnog društva i drugim subjektima na planu preventivnog i operativnog djelovanja, s ciljem njihovog efikasnijeg uključivanja u slučaju prirodnih i drugih nesreća.